

Fylkesmannen i Nordland

Moloveien 10

8002 Bodø

Telefon: 75531500

Telefaks: 75520977

E-post: fmnopost@fylkesmannen.no

Hjemmeside: <http://www.fylkesmannen.no/nordland>**Nytt eDocument**

Prosessforløp		
Kommune	E-postadresse	
Sortland	herloy.holm@sortland.kommune.no	
Dato for:		
Oppstartsvedtak		
16.04.2015		
Felles utredning		
Start	Ferdigstillelse	Deltakere
Start	Ferdigstillelse	Deltakere
Start	Ferdigstillelse	Deltakere
Start	Ferdigstillelse	Deltakere
Start 0-alternativet		
14.04.2016		
Ferdigstillelse av 0-alternativet		
21.04.2016		
Nabopratt		
Start	Slutt	
Intensjonsavtaler		
Dato	Avtaleparter	
Dato	Avtaleparter	
Dato	Avtaleparter	
Dato	Avtaleparter	
Retningsvalg		
16.04.2015		
Innbyggerinvolvering		
Start	Slutt	
17.06.2015	10.06.2016	
Endelig vedtak		
16.06.2016		

Beskrivelse
Resultat endelig vedtak KS- 026/16 Vedtak: 1.Kommunestyret konstaterer at ingen av de kommuner som det kunne ha vært aktuelt å slå seg sammen med i Vesterålen, ønsker å slå seg sammen med Sortland. Kommunestyret tar dette til etterretning.

<p>2. Kommunestyret vedtar at Sortland skal bestå som egen kommune og går imot sammenslåing med andre kommuner.</p> <p>3. Kommunestyret er positiv til å justere kommunegrensa mellom Sortland og Kvæfjord (Indre Gullesfjord) dersom Kvæfjord kommune skulle ønske ei slik justering.</p> <p>4. Ei eventuell sammenslåing av kommuner må være basert på frivillighet. Det valg den enkelte kommune tar, må respekteres. Kommunestyret forutsetter at verken fylkesmannen, regjeringa eller Stortinget vil prøve å overstyre de valg som kommunene tar i spørsmålet om kommunesammenslåing.</p> <p>5. Kommunestyret er innstilt på å fortsette og styrke det regionale samarbeidet med de andre kommunene i Vesterålen og med Lødingen gjennom Vesterålen regionråd.</p>
Kort beskrivelse av naboprat
Retningsvalg
Kort beskrivelse av innbyggerinvolvering
Folkemøter 17. juni 2015 og 28. april 2016. Innbyggerundersøkelse i juni 2016
Kommuner en ønsker å slå seg sammen med
Prossesser det jobbes videre med

Vedlegg	
<p>Vedleggslisten skal bestå av følgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Endelig vedtak med saksutredning -Felles utredninger -Utredning av 0 – alternativet der alenegang er valgt -Alle politiske vedtak som omhandler kommunereformen som er gjort i reformperioden -Eventuelle grensejusteringssaker eller andre spesielle saker/forhold -Innbyggerinvolvering – hvordan er det gjennomført, når er det gjennomført, og hva er resultatet? -Eventuelle intensjonsavtaler -Andre dokumenter kommunen vurderer som relevant for vedtaket. <p>Hvis flere elementene i vedleggslisten fremkommer i samme dokument, må det tydeliggjøres i oversendelsen hvor man finner dem.</p> <p>Eventuelle kommentarer til vedleggsliste</p>	
Beskrivelse	Vedlegg
k-sak 26/16	Kommunereformen 160616.pdf
Beskrivelse	Vedlegg
K-sak 47/16	Kommunereformen160415.pdf
Beskrivelse	Vedlegg
Brev til nabokommunene	Invitasjon til andre kommuner.pdf
Beskrivelse	Vedlegg
K-sak 20/16	Kommunereform210416.pdf
Beskrivelse	Vedlegg
K-sak 25/16	Innbyggerundersøkelse160616.pdf
Beskrivelse	Vedlegg

Innbyggerundersøkelse i Sortland kommune vedrørende kommunereformen

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
058/16	Formannskapet	09.06.2016
025/16	Kommunestyret	16.06.2016

INNSTILLING

Rådmannen anbefaler formannskapet følgende innstilling ovenfor kommunestyret.

Kommunestyret tar resultatene fra innbyggerundersøkelsen i forbindelse med kommunesammenslåing til orientering.

09.06.2016 Formannskapet

Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

FS- 058/16 Vedtak:

Kommunestyret tar resultatene fra innbyggerundersøkelsen i forbindelse med kommunesammenslåing til orientering.

16.06.2016 Kommunestyret

Formannskapets innstilling ble enstemmig vedtatt.

KS- 025/16 Vedtak:

Kommunestyret tar resultatene fra innbyggerundersøkelsen i forbindelse med kommunesammenslåing til orientering.

KORT BESKRIVELSE AV SAKEN

I kommunestyret sak 020/16 vedtok kommunestyret følgende i punkt 6:

Det skal gjennomføres innbyggerundersøkelse i regi av Opinionen før Kommunestyremøte i juni -16.

FAKTA I SAKEN

Rådmannen viser her til kommunestyres sak nr 020/16 hvor det i punkt 4 skal avholdes et folkemøte og punkt 6 en innbyggerundersøkelse. Begge punktene er gjennomført i henhold til bestillingen og tas med i den endelige behandlingen av kommunereform i kommunestyremøte 16. juni 2016. Denne saken omhandler punkt 6, innbyggerundersøkelsen.

I etterkant av formannskapsmøtet kontaktet rådmannen selskapet opinionen, som er gjennomfører av innbyggerundersøkelser. I bestillingen ble aktuelle spørsmål vurdert, og tatt opp til avklaring med «politisk utvalg» og hvor det ble besluttet at antall respondenter skulle være 1000 personer (antall respondenter var 1001). Dette mer betydelig flere respondenter, enn hva en kommune på størrelse med Sortland «er nødt til å ha». Ved at antallet er satt til 1000 personer, er det statistisk 95 % sannsynlig at det riktige resultatet ligger innenfor $\pm 1,4$ og $\pm 3,1$ % -poeng, avhengig av % -resultatets størrelse.

Sortland kommune ønsket i sin undersøkelse svar på følgende spørsmål:

1. Sortland kommune er nå inne i en prosess, for å vurdere om kommunen bør slå seg sammen med én eller flere kommuner. Er du for eller imot en slik sammenslåing?
2. Dersom det blir bestemt at Sortland kommune skal slå seg sammen med én eller flere nabokommuner, hvilket av følgende alternativer foretrekker du da?
3. Kommunene kan ha flere mål for en kommunesammenslåing. Jeg ber deg nå velge hva du mener er de tre viktigste målene for en fremtidig kommune, blant dem jeg leser opp:
4. Jeg leser nå opp noen kommunale oppgaver, og ber deg vurdere hvordan du mener kommunen vil løse disse etter en kommunesammenslåing, sammenliknet med i dag.

VURDERING

Oppsummert viser innbyggerundersøkelsen at halvparten av innbyggerne er for sammenslåing, en tredjedel er mot – mens nær 1 av 5 ikke vet.

Det er signifikant flere menn (57 %) enn kvinner (42 %) som er for sammenslåing, og det er signifikant flere kvinner (40 %) enn menn (26 %) som er mot.

Motstanden er størst blant de mellom som er mellom 16-29 år, mens de mellom 30-59 år i størst grad er for en sammenslåing.

På spørsmål 2: (Dersom det blir bestemt at det skal være en sammenslåing) er resultatene følgende:

Da er da 57 % som foretrekker at Sortland og alle vesterålskommunene slår seg sammen dersom det blir bestemt at Sortland kommune skal slå seg sammen med én eller flere nabokommuner. 28 % foretrekker at Sortland og Hadsel kommune slår seg sammen, mens kun 4 % peker på Sortland, Hadsel og Lødingen som én kommune.

Signifikant er det flere menn enn kvinner, og det er også her flere over 30 år enn under 30 år som foretrekker at Sortland slår seg sammen med alle vesterålskommunene.

På spørsmål 3: Oppsummeres svarene om at det er økt kvalitet på de kommunale tjenestene, en mer kostnadseffektiv drift og bedre nærings- og samfunnsutvikling som de 3 viktigste grunnene til kommunesammenslåing.

Her er menn og de over 30 år som er overrepresentert når det gjelder å svare en mer kostnadseffektiv drift, mens de under 30 år og kvinner i større grad enn de over 30 år og menn svarer god tilgjengelighet til tjenestene.

På spørsmål 4: Mener et flertall at kommunen vil løse en rekke oppgaver bedre (eller som i dag) enn dårligere etter en sammenslåing. Her kommer næringsutvikling, økonomistyring og helsetjenester på topp. På «bunn» kommer pleie og omsorg i hjemmet, barnehagetilbud og påvirkningsmuligheter av utviklingen ut «som i dag eller dårligere».

Journalposter i arkivsaken:

Kommunereformen fram til endelig vedtak i kommunene

Videre arbeid med kommunereformen

Status for kommunereformarbeidet og videre prosess

Tilbakemelding på status-kommunereformen

Kommunal planstrategi og forholdet til kommunereformen

Informasjon om krav til utbetaling av midler til innbyggerinvolvering- kommunereform

Invitasjon til felles politisk møte om kommunereformen

Invitasjon til å delta i reformprosessen

Høyring av lovframlegg om statleg godkjenning av kommunale låneopptak og leigeavtaler før iverksetjing av kommunereforma

Vedlegg:

Innbyggerundersøkelse - rapport

Andøy kommune, Bø kommune, Hadsel kommune, Lødingen kommune, Øksnes kommune

INVITASJON TIL FELLES POLITISK MØTE OM KOMMUNEREFORMEN

BDO legger fredag 20. februar fram sin rapport, som er bestilt av alle kommunene i Vesterålen, om kommunesammenslåing. Rapporten anbefaler en sammenslåing av kommunene i Vesterålen.

Det må senest våren 2016 legges fram en utredning om kommunereformen i den enkelte kommune. Ved å samle planutvalgene i alle kommunene, kan man i størst mulig grad kunne oppnå en mest mulig felles prosess fram mot en ferdig utredning.

Sortland kommune vil invitere alle formannskap i Vesterålen og Lødingen til et felles møte knyttet til kommunereformen den 27. mars i Kulturfabrikken sine lokaler på Sortland. Denne datoen er opprinnelig satt av til et møte i Arbeidsutvalget i regionen. Dette forslaget til møte, vil ikke være et alternativ til et eventuelt initiativ fra regionrådet, men et supplement. Invitasjonen fra Sortland kommune er forankret i Formannskapsmøtet 19. februar 2015.

Målet med møtet vil være å få en mest mulig felles prosess overfor innbyggerne, politikerne og de ansatte i de respektive kommunene. Rådmennene vil i forkant av et slikt møte, kunne lage noen forslag til felles framdriftsplaner.

Sortland kommune vil i tillegg være positive til å gjennomføre «nabopratt» med andre kommuner, gjennom felles møter på politisk nivå.

Vennlig hilsen

Grete Ellingsen
Ordfører

Svein Roar Jacobsen
opposisjonsleder

Kommunereform

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
042/16	Formannskapet	14.04.2016
020/16	Kommunestyret	21.04.2016

INNSTILLING

1. Sortland kommune vil fortsatt levere tjenester til innbyggerne som engen kommune.
2. Det gjennomføres ikke folkeavstemning om kommunereformen.

14.04.2016 Formannskapet

Forslag fra AP, Rødt, SP og SV (posisjonen), v/Sigurd Jacobsen:

1. En eventuell sammenslåing av kommuner i Vesterålen må være basert på frivillighet. De valg den enkelte kommune har tatt og vil ta i dette spørsmålet, må respekteres.
2. Kommunestyret finner utfra denne situasjonen ikke grunn til å holde folkeavstemning.
3. Kommunestyret tar utredning av 0-alternativet til orientering.
4. Det holdes et folkemøte 28. april.
5. Sluttbehandling av kommunereformen vil bli foretatt i kommunestyets møte den 16. juni 2016.

Forslag fra Høyre og FRP (opposisjonen), v/Beate Bø Nilsen:

1. Sortland kommune vil utføre nabosamtaler med omkringliggende kommuner i regionen for å søke alternative muligheter for kommunesammenslåing. Kommunen må være positiv og åpen for sammenslåing med hele eller deler av nabokommunene.
2. Det gjennomføres folkemøte og innbyggerundersøkelser om kommunereformen som vil

være rådgivende for Sortland kommunes beslutning til kommunestyret i juni.

Rådmannens innstilling falt enstemmig

Ved alternativ votering mellom forslaget fra posisjonen og forslaget fra opposisjonen, ble forslaget fra posisjonen vedtatt med 5 mot 4 stemmer.

FS- 042/16 Vedtak:

1. En eventuell sammenslåing av kommuner i Vesterålen må være basert på frivillighet. De valg den enkelte kommune har tatt og vil ta i dette spørsmålet, må respekteres.
2. Kommunestyret finner utfra denne situasjonen ikke grunn til å holde folkeavstemning.
3. Kommunestyret tar utredning av 0-alternativet til orientering.
4. Det holdes et folkemøte 28. april.
5. Sluttbehandling av kommunereformen vil bli foretatt i kommunestyets møte den 16. juni 2016.

21.04.2016 Kommunestyret

Forslag fra Høyre v/Sivlia Ovik:

Endring i formannskapetets innstilling:

pkt. 4

Det avholdes et folkemøte 28. april med fylkesmannen tilstede.

Pkt. 6

Det skal gjennomføres innbyggerundersøkelse i regi av Opionionen før Kommunestyremøte i juni -16.

Pkt. 1

Sortland kommune vil utføre samtaler med omkringliggende kommuner i regionen for å søke alternative muligheter for kommunesammenslåing.

Forslag fra Høyre, v/Geir Halvorsen:

Ordet "orientering" i pkt 3 i formannskapetets innstilling endres til "etterretning".

Votering:

Forslag fra Høyre til endring (tillegg) under pkt. 1 ble vedtatt med 21 mot 6 stemmer.

Pkt. 1 i formannskapetets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Pkt. 2 i formannskapetets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Ved alternativ votering mellom ordet "etterretning" og ordet "orientering" i pkt. 3 i formannskapetets innstilling, ble ordet etterretning vedtatt med 23 mot 4 stemmer.

Forslaget fra Høyre til endring av pkt. 4 i formannskapetets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Pkt. 5 i formannskapetets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Forslag fra Høyre til pkt. 6 ble vedtatt med 26 mot 1 stemme.

KS- 020/16 Vedtak:

1. En eventuell sammenslåing av kommuner i Vesterålen må være basert på frivillighet. De valg den enkelte kommune har tatt og vil ta i dette spørsmålet, må respekteres.

Sortland kommune vil utføre samtaler med omkringliggende kommuner i regionen for å søke alternative muligheter for kommunesammenslåing.

2. Kommunestyret finner utfra denne situasjonen ikke grunn til å holde folkeavstemning.

3. Kommunestyret tar utredning av 0-alternativet til etterretning.

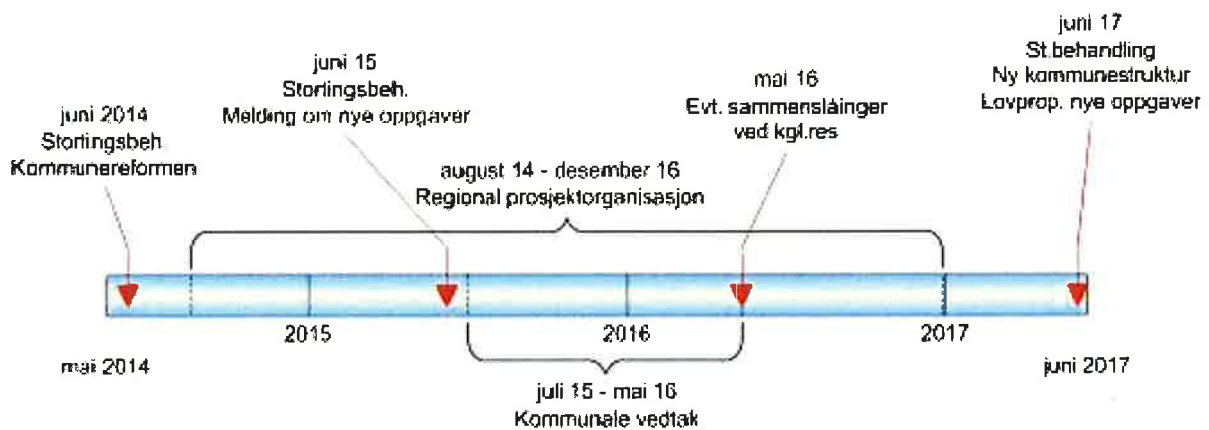
4. Det holdes et folkemøte 28. april med fylkesmannen tilstede.

5. Sluttbehandling av kommunereformen vil bli foretatt i kommunestyrets møte den 16. juni 2016.

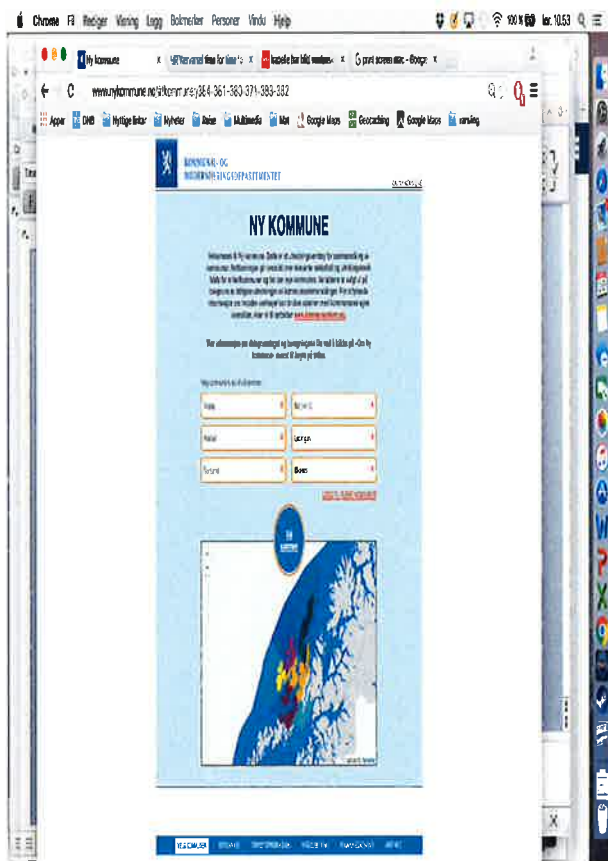
6. Det skal gjennomføres innbyggerundersøkelse i regi av Opinionen før Kommunestyremøte i juni -16.

KORT BESKRIVELSE AV SAKEN

Stortinget behandlet kommunereformen i mai 2014. Det ble i saken laget en milepælsplan for framdriften;

Figur 1: Framdriftsplan - kommunereformen

Figur 2 – Skjerm bilde fra www.nykommune.no

Alle kommuner har fått fra Stortinget, at en skal ta stilling til kommunereformen innen juni 2016. Med bakgrunn i Stortingets milepælsplan ble det i april 2015 vedtatt i Sortland kommunestyret en lokal framdriftsplan i sak 013/15.

Politisk ledelse i de fleste kommunene i Vesterålen har signalisert at man ikke ønsker å slå seg sammen med andre kommuner, uten at det har vært en reell diskusjon om hvilke fordeler og ulemper som vil foreligge ved en eventuell sammenslåing av kommunene i Vesterålen.

Saksfremlegget vil derfor ta utgangspunkt i et 0-alternativ, som innebærer at man opprettholder dagens struktur. Der saksfremlegget viser til mulige effekter av kommunesammenslåing, er det i et teoretisk alternativ hvor Andøy, Bø, Hadsel, Lødingen, Sortland og Øksnes kommune er slått sammen. Det er også innledet en dialog med Kvæfjord kommune, uten at dette er tatt inn i dette saksfremlegget.

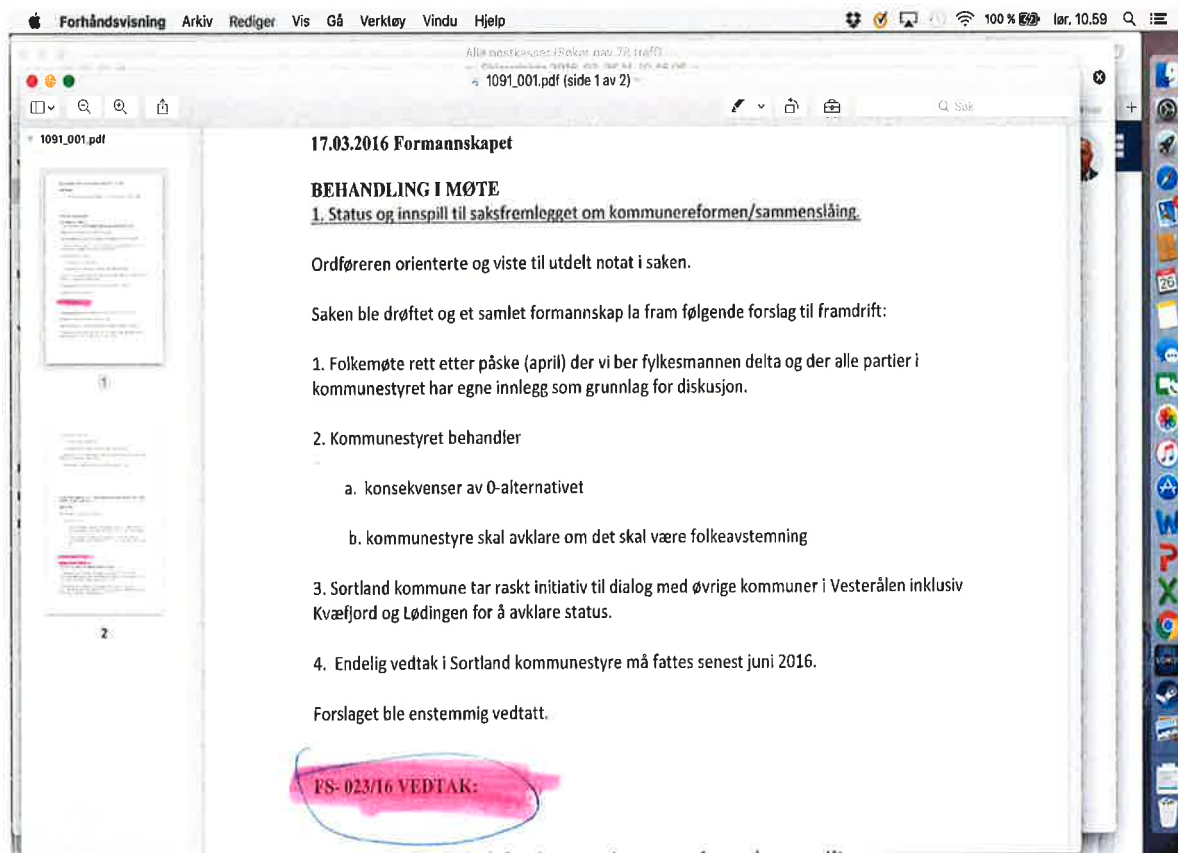
FAKTA I SAKEN

Det har vært to store strukturendringer siden Formannskapsloven ble vedtatt i 1837. I 1930 utvidet man antall kommuner med 355, til 747 kommuner. Neste store endring i kommunestruktur i Norge var i 1967, da man reduserte antall kommuner med 290, til 454 kommuner i Norge. Ny struktur ble i stor grad lagt ut fra geografi og infrastruktur.

Sortland kommune inviterte de andre kommunene i Vesterålen til dialog om kommunereformen i 1. kvartal 2015. Lødingen kommune var den eneste kommunen som takket ja til invitasjonen. På grunn av liten deltakelse, ble det ikke gjennomført dialogmøte mellom kommunene om kommunereformen.

Det ble gjennomført et folkemøte om kommunereformen 17. juni 2015. Der fikk en representant for både ja- og nei-siden til reformen holde innlegg. Det ble debatt om reformen etter innleggene. Møteleder var daværende ordfører på Hamarøy kommune, Rolf Steffensen.

Det har siden 17. juni 2015 vært svært lite aktivitet mellom kommunen om reformen før det i Formannskapsmøtet 17. mars 2016 var en drøftingssak på kommunereformen. Det ble fattet følgende vedtak;

Figur 3 - Vedtak i formannskap 17. mars 2016

Ulike kriterier

Ekspertutvalget pekte i sin Veileder for kommunereformen, på 10 ulike kriterier som den enkelte kommune måtte vurdere i forhold til kommunereformen.

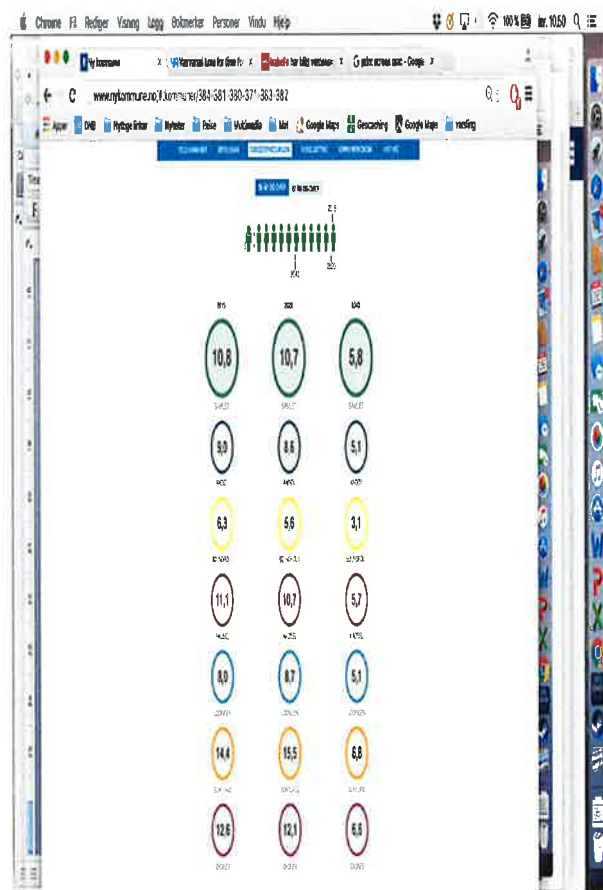
Videre trekker de opp 4 ulike roller til en kommune, og ber kommunen om å vurdere seg selv i et 15 - 20 års perspektiv i forhold til disse rollene. Nedenfor trekkes disse 4 rollene opp, og ulike administrative betraktninger knyttet til disse rollene. I tillegg har administrasjonen lagt til et 5 punkt som går på interkommunalt samarbeid.

1. Tjenesteyter

Sortland kommune utfører i dag tjenester som er lovpålagt, men på flere av disse områdene gis det et bedre tjenestetilbud enn minimumskravet i loven. Dette er underbygget av forvaltningsrapporter, samt sammenligninger med andre kommuner. Videre gis det andre

tjenester som ikke er lovpålagt. Saksfremlegget tar for seg hovedtjenestene i de ulike sektorene og en mulig framskrivning av tjenesten i de kommende 15 – 20 årene. Forvaltningsrapporter og skår på KS sitt kommunebarometer viser at Sortland kommune har høy kvalitet på sine tjenester og driver kostnadseffektivt.

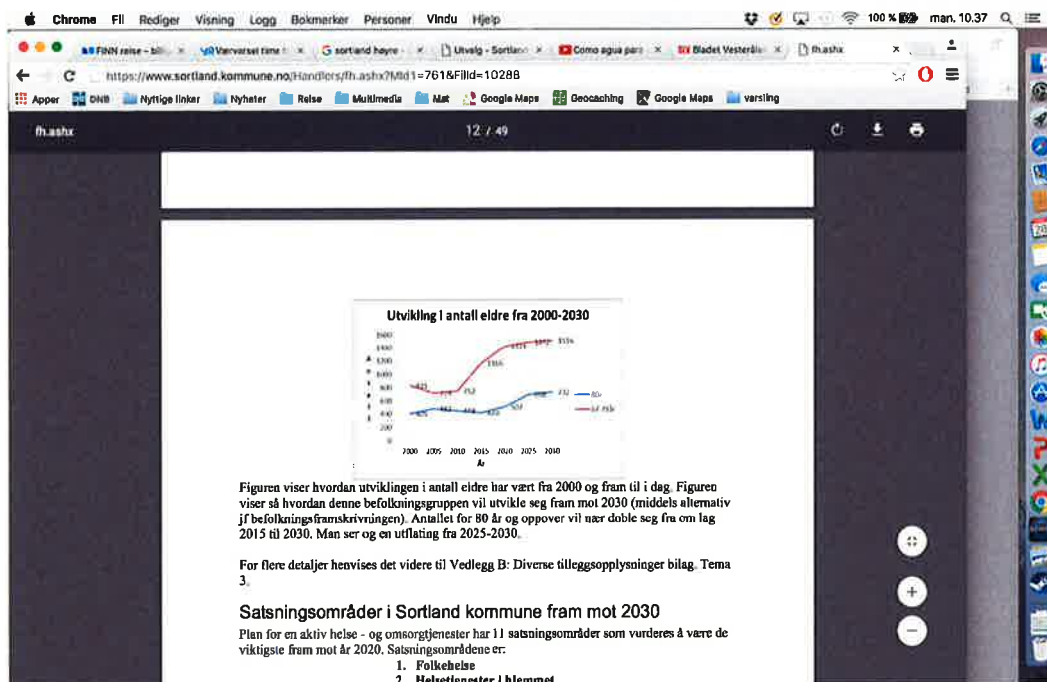
Helse og Omsorg

Figur 4 – Andel innbyggere 20 – 66 år pr. innbygger over 80 år.

Helse og Omsorgsplanen som ble vedtatt i 2015, beskriver de utfordringer som ligger innenfor sektoren i de kommende 12 årene. Det vil fortsatt være en prioritet å gi gode hjemmehjelpstjenester, slik at brukerne fortsatt skal kunne bo lengst mulig i eget hjem. En kommunereform vil ikke endre på dette, og tjenestene vil fortsatt bli levert der brukerne bor. Det er framskrevet en økning av institusjonsplasser, med spesielt vekt på personer med demens. Økningen av kapasiteten innenfor demensplasser er påbegynt, og vil etter all sannsynlighet bli trappet gradvis opp i hele perioden. I framskrivningen av befolknings-sammensetningen, er det interessant og se på hvordan demografiutviklingen er mellom de som er i "yrkesaktiv alder" (20-66 år) og de over 80 år. Som figuren til venstre viser er det en kraftig vekst i antall eldre over 80 år. I 2015 var det 14,4 innbyggere i aldersgruppen 20 – 66 år pr. person over 80 år. I SSB sine prognoser for middels vekst, vil man i 2040 være 6,8 innbyggere i aldersgruppen 20 – 66 år pr. person over 80 år.

Hvis vi ser på figuren nedenfor, som er hentet fra Helse og omsorgsplanen fra 2015, ser vi at det i de neste 15 – 20 årene vil behovet for tjenesteleveranser innen omsorg øke med ca 75 % av dagens tjenesteleveranse for de som er 80 år eller eldre. Dette vil kreve at kommunen klarer å tilføre tilstrekkelig ansatte, styrke kompetansen og bygge ut framtidsrettede og kostnadseffektiv drift.

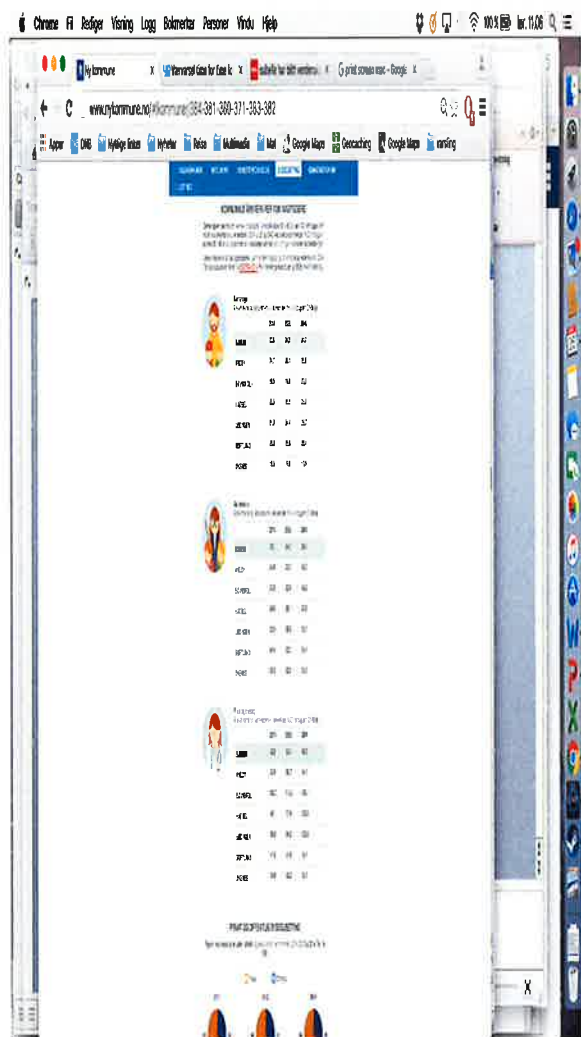
Figur 5 - Utvikling i antall eldre til 2030

En kommunesammenslåing vil i 2040 innebære at det for den sammenslåtte kommunen vil være 5,8 personer i aldersgruppen 20 – 66 år pr. person over 80 år. Dette innebærer at det ikke har store konsekvenser for antall personer i yrkesaktiv alder om Sortland kommune fortsatt står alene. Samtidig vil den kraftige reduksjonen i antall personer i yrkesaktiv alder innebære at man må se på hvordan man kan organisere de arbeidsintensive tjenestene på en måte som innebærer at man legger beslag på en mindre andel av de i yrkesaktiv alder til de kommunale tjenestene. For å kunne få til dette, må man ha en mulighet for å bygge opp enheter som gir størst mulig rom for effektiv drift. Dette kan innebære at man må se på tvers av dagens kommunegrensene for å få bygd opp riktig størrelse på enhetene som skal levere tjenester til innbyggerne.

Sortland kommune har i dag en relativt ung befolkning, og får en senere "eldrebølge" enn de øvrige kommunene. Samtidig viser framskrivningene at også Sortland kommune vil få utfordringer på å ha tilstrekkelig kapasitet til å håndtere veksten i antall eldre over 80 år, i slutten av perioden. Det må også påregnes en økning av behov for tjenester innen lege, helsestasjon og psykiatri i hele perioden. Belastningen på disse tjenestene øker ut fra to

hovedfaktorer. Den ene er det generelle økte behovet for disse tjenestene i befolkningen. Videre er kommunene i større grad enn tidligere utsatt for en forskyvning av leveranser på tjenester som tidligere ble håndtert av andre og tredjelinjetjenestene, som blant annet sykehus, kriminalomsorg og psykiatri.

Oppvekst

Figur 6 – Kommunale årsverk pr. 1000 innbyggere

I 2015 ble både oppvekstplanen STOLT og kommunedelplan Kvalitet i Sortlandsskolene vedtatt. Disse to planene gir en framskrivning av de utfordringer som ligger innenfor oppvekstsektoren med spesielt vekt på skole. Anslagene på befolkningsutviklingen fra Strategisk analyse 2015, viser at vi i de kommende 4 årene vil ha en vekst i aldersgruppen 6 – 12 år på 80 personer, men samtidig en reduksjon på 125 personer i aldersgruppen 13 – 19 år. Veksten i befolkningen generelt de siste 15 årene har vært i de sentrumsnære områder, og det er ingen indikasjon på

at dette bildet vil endres i den kommende 15 års perioden. På landsbasis ser man en økende tendens til at det meste av veksten skjer i de sentrumsnære områder, og det må man også forutsette gjelde Sortland kommune også.

Det stilles stadig større krav til pedagogisk kompetanse i både barnehager og grunnskole. Dette kravet kommer samtidig som det blir stadig flere valgmuligheter for elevene mht. studiespesialisering i ungdomstrinnet.

Barnehagetilbudet i Sortland kan betegnes som godt både pedagogisk og kapasitetsmessig. Det er også bygd ut en struktur som gir nærhet til tilbudet i store deler av kommunen. De siste to utbyggingene har vært i Sigerfjord og Holmstad. Samtidig ser man en tendens til at foreldre søker sine barn inn i sentrumsnære barnehager, hvor det er nærhet til arbeidsstedet som er hovedårsaken. Med en forutsetning om at befolkningsveksten i fortsatt vil skje i sentrumsnære områder, vil man i de kommende 15 årene måtte øke kapasiteten i sentrumsnære områder, og mulig redusere kapasiteten i områder som ligger utenfor de sentrumsnære områdene.

På samme måte som innen helse og omsorgssektoren, vil det være behov for å bygge opp større enheter som kan gi en best utnyttelse av bemanningen og som skal redusere sårbarhet ved sykdom og vakanser. Dette må gjøres ut fra tendensene fra brukerne selv om å ha barnehageplasser nært sentrum, samt for å forberede seg på en knapphet på tilgjengelig arbeidskraft. Større enheter gir bredere og mer attraktive fagmiljø. En kommunesammenslåing vil ikke endre på de utfordringer som ligger innenfor behov for større og kostnadseffektive enheter, samt å møte knappheten på arbeidskraft ved å tilby et godt fagmiljø, men kan gjøre det lettere å få etablert større enheter med stordriftsfordeler.

Grunnskolen i Sortland står overfor de samme utfordringene som barnehagesektoren. Det er i kommunestyret desember 2015, vedtatt å utrede skolestrukturen i kommunen. Denne må ha kommunedelplan Kvalitet i Sortlandsskolene som en viktig forutsetning. Krav til sterke fagmiljøer, økte behov for investeringer i skolemateriell og endringer i befolkningssammensetningen vil antagelig ikke endres ved en kommunesammenslåing. Behovene for å kunne organisere grunnskolene på en slik måte at man kan få mer ut av hver brukte krone, vil være tilstede i hele den kommende 15 års perioden. Hvorvidt man får mer ut av hver brukte krone med en kommunesammenslåing er svært usikkert. I alle kommunene i Vesterålen og Lødingen har det vist seg at det er en stor politisk vilje til å opprettholde nåværende skolestruktur. Utfordringene blir like stor med eller uten kommunereformen til å finansiere opp de behovene som grunnskolen har i den kommende 15 års perioden. Dersom man ikke lykkes med å holde tritt på fagmiljø og undervisningsmateriell, kan det resultere i en svakere befolkningsvekst i regionen, ut fra at det vil være mindre attraktiv bo og oppvekstregion.

NAV er et partnerskap mellom stat og kommune. Den statlige delen av NAV viser en økende tendens til å regionalisere eller å sentralisere tjenester fylkesvis eller nasjonalt. Den kommunale delen av NAV vil opprettholdes i sin nåværende form, men vil kunne bli skadelidende av reduserte fagmiljø og lokal tjenesteproduksjon fra statlig side. En kommunesammenslåing vil i liten grad endre på denne trenden.

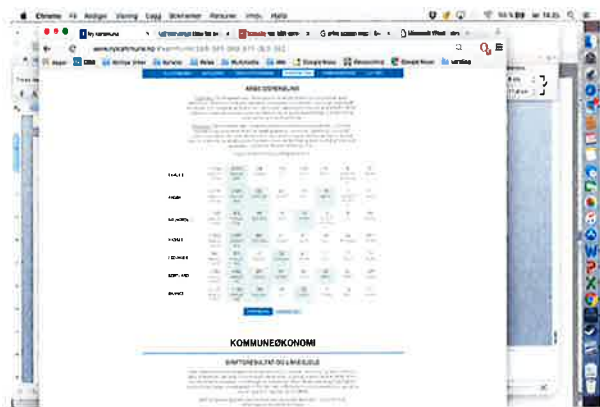

Fig. 7 Utpendling i Vesterålen

Flyktingetjenesten vil merke det økte behovet som de store flyktingestrømmene vi har sett i 2015 innebærer. Det er ingen indikasjon på at flyktingestrømmen til Europa og Norge vil avta de nærmeste årene. Dette vil innebære en økning i tjenestetilbudet om å bosette flykninger i kommunen. Bosettingen vil kunne skje på en god måte, uavhengig av en kommunesammenslåing. Gevinsten ved en kommunesammenslåing vil først komme når behovet for å bistå flykningen ut i arbeid oppstår. Vesterålen og Lødingen er å anse som en bo- og arbeidsregion hvor sysselsettingen skjer på tvers av kommunegrensene. En kommunesammenslåing vil kunne effektivisere kontakten ut mot næringslivet, og på tvers av dagens kommunegrensene. Dette vil kunne gjøre overgangen til sysselsetting for flyktingene mer effektiv, og virksomhetene vil primært forholde seg til en tjeneste og ikke alle 6 tjenestene. Til dette må det anmerkes at sysselsettingen mellom Andenes og resten av Vesterålen og Lødingen er mindre enn mellom de øvrige kommunene pga. avstander.

Barnevern er en tjeneste som er regionalisert, og styres etter vertskommunemodellen. I saksfremlegget for etableringen av Vesterålen barnevern, ble det trukket opp at modellen ikke ville gi reduserte utgifter til drift av barnevernet. Det ble opplyst om at modellen ville gi et sterkere fagmiljø, og man vil kunne redusere utgiftsveksten noe i framtiden. Så langt har dette vist seg å stemme. Samtidig har det vært utfordringer ved at de enkelte kommunestyre har gitt fra seg myndighet til vertskommunen Sortland, og således redusert det enkelte kommunestyrets mulighet for å styre egen tjeneste mot en kollektiv styring – der alle kommunene må være enige i endringene som skal skje.

Tekniske tjenester

Sortland kommune har i dag et bredt spekter av tjenester som leveres av tekniske tjenester. Myndighetsutøvelse kommer som eget punkt, og vil bli nærmere beskrevet der.

Samfunnsplanlegging er en viktig del av teknisk. Her utarbeides hovedplanene som skal legges til grunn for utviklingen av kommunen. Byplanen og Arealplanen er gode eksempler på planer som ligger inn under denne tjenesten. Nasjonale føringer for denne type planer viser et økende krav til tverrfaglighet. Dette gir utfordringer mht. å opprettholde kompetanse innenfor alle de fagområder som kreves til å utarbeide gode planer. I mangel av kompetanse eller kapasitet gjennomfører kommunen mange enkeltkjøp av kompetanse. Ut fra en antagelse om at krav til et bredt spekter av fagområder skal inngå i framtidig samfunnsplanlegging i en kommune, vil Sortland kommune fortsatt være for liten til å inneha all fagkompetanse som kreves, og man vil fortsatt ha behov for å kjøpe inn kompetanse. Sortland kommune er som største kommune, mer heldig stilt enn de øvrige kommunene i Vesterålen og Lødingen, da disse i enda større grad har behov for å kjøpe inn kompetanse som man ikke kan ha permanent ansatt i kommunen. Ved en sammenslåing av kommunene, vil det totalt bli færre planer som må utarbeides, samt at man kan utnytte kapasiteten til planleggerne på en bedre måte. Det har også vist seg vanskelig å samkjøre felles prosesser for planer – da både kapasitet i den enkelte kommune, samt politisk framdrift medfører ulik kapasitet til å holde framdrift.

En felles forvaltning av areal ville kunne vært en positiv effekt ved en kommunesammenslåing. Eksempler hvor dette ville vært hensiktsmessig er en felles forvaltning av sjøområder, der bl.a. en avklaring på oppdrettsindustri opp mot lokale fiskeinteresser og naturforvaltning med bl.a. reindriftsforvaltning kunne skje ut fra en helhetsvurdering for hele Vesterålen og Lødingen. På samme måte ville en felles planlegging av industriområder være ressursbesparende. I stedet for at alle kommunene i sine arealplaner legger beslag på store industriområder for både land og sjørelaterte områder, kunne man begrenset båndleggingen av framtidige arealer, ved å vurdere Vesterålen og Lødingens samlede framtidige behov. Dette behovet er mindre enn summen av den enkelte kommunes vurderte behov.

Vei-, vann og avløp er en kjerneoppgave som kommunene leverer til innbyggerne. Det er en kjent sak at både Sortland kommune og de øvrige kommunene har et stort etterslep på vedlikehold av de kommunale veiene. Videre er det store investeringer som ligger framover innen vann og avløp. Alle disse oppgavene krever stor ressurs i prosjektering og gjennomføring. Denne kompetansen er sårbar i Sortland kommune, og evnen til å gjennomføre større prosjekter i egen regi er begrenset. Dette innebærer en utstrakt bruk av innleie av arbeidskraft eller kjøp av konsulenttenester gjennom anbud. En felles Vei-, vann- og avløpstjeneste i Vesterålen og Lødingen vil kunne gi et større samlet fagmiljø og en mindre belastning på bemanningen mht. vaktordninger som må opprettholdes.

Eiendomsdrift er i dag i kommunal regi. Dette innebærer at Sortland kommune i hovedsak har

bemanningen innen eiendomsforvaltning, vaktmester- og renholdstjenester. Innen eiendomsforvaltningen har kommunen en liten bemanning, og man er sårbar innen denne tjensten. Innkjøp av nye fagsystemer de senere år har gjort forvaltningen mer kompetansekrevende, og vil kreve også mye ressurser i framtiden på å opprettholde kompetansen. Med den lave bemanningen på området, er kommunen også sårbar mht. sykdom og vakanser. Innen vaktmester- og renholdstjenesten har kommunen over år bygd opp kompetansen gjennom fagbrev, og man har en god grunnbemanning. Det er likevel et behov for kjøp av tjenester innen vaktmesterens fagområder. Dette har sammenheng med økte krav fra myndighetene på sertifisering og aldrende bygningsmasse som krever mer daglig vedlikehold. Disse forutsetningene vil øke i den kommende 15 års perioden, og vil blant annet kreve ytterligere økt bruk av ressurser til sertifisering.

En sammenslåing av kommunene, kan gi muligheten for å rekruttere inn en større bredde i fagkompetansen, framfor å kjøpe inn denne. Dette vil være med på å heve fagmiljøet og kan gjøre det mer attraktivt å søke seg til disse stillingene.

Kultur

Kulturfabrikken KF ble etablert for å drive bygget. Kulturfabrikken KF fikk også overført de administrative oppgavene som var tillagt kultursektoren i kommunen. Dette var blant annet drift av bibliotek, kulturskole, kino og ulike administrative oppgaver som idrettskonsulent/fritidsleder m.m. Sortland kommune kjøper disse tjenestene gjennom overføringer gjennom budsjettvedtak for hvert driftsår.

Sortland kommune har satset mye på både infrastruktur og innhold til kulturtilbudet i kommunen. Denne satsningen går ut over de lovpålagte tjenester og har vært stort sett en samlet politisk satsning.

I de øvrige kommunene i Vesterålen og Lødingen er det bare Hadsel kommune som har samme organisering av hovedinnholdet i kulturtilbudet. En kommunesammenslåing ikke innebære vesentlig endringer av tjenestetilbudet med bakgrunn i ulik organisasjonsform. Eventuelle endringer av tjenestetilbudet vil komme som en konsekvens av økonomiske rammevilkår og politiske prioriteringer mellom kommunens ulike tjenester.

Administrasjon

Administrasjonen i Sortland kommune, er i hovedsak stabs- og støttefunksjoner. Gjennom KOSTRA-analyser, bruker Sortland kommune forholdsvis lite til administrative oppgaver i forhold til sammenlignbare kommuner. Dette gjør at vi får bra resultat på kostnadseffektivitet, men organisasjonen har gjort seg sårbar ved å redusere disse funksjonene ned til et minimum.

Det er noen rene administrative stillinger innenfor sektorene, men vil i dette avsnittet primært vektlegge de administrative funksjonene som bistår to eller flere enheter i kommunen. HR-avdelingen inkluderer både lønn og personalfaglige oppgaver. Det er pr. i dag lite ressurser i forhold til de behov som er innenfor personalfaglige tjenester. Fagmiljøet er lite og sårbart. Hvis man hadde slått sammen de ressursene som er i Vesterålen og Lødingen på dette området, ville man fått et større og mer robust fagmiljø.

Lønnsfunksjonen vil i perioden gå gjennom større endringer med automatisering. Vi ser de endringer som skjer i privat sektor, med finansnæringen som det mest klare eksempel. Innføring av automatiseringsfunksjoner som tar over "standardiserte" oppgaver, vil også gjøre seg gjeldende i kommunal sektor i framtiden. Det antas at dette vil skje før det er gått 15 år. Dette vil få innvirkning på arbeidskraftsbehovet innen mange av de administrative oppgavene som i dag skjer gjennom manuelt arbeid i dag. Dette vil bli merkbart innen alle deler av kommunen, som for eksempel søknadsprosesser inn mot barnehageopptak, SFO, byggesøknader, skatt, økonomi, lønn m.m.

Kommunen har over lengre tid arbeidet med prosjektet "døgnåpen kommune" som innebærer at brukerne i større grad skal kunne få tjenester over nett. De skjema som så langt er tatt i bruk, er forløperen for en full automatisering av søknadsprosessene. Kommunens evne til å ta i bruk ny teknologi innen de administrative tjenestene, vil være avhengig av kapasitet innad i organisasjonen og evnen til å investere i ny teknologi. Det er ingen tvil om at større enheter vil være bedre i stand til å gå til denne type effektiviseringstiltak. Sortland kommune vil kunne greie det alene, men kostnaden ved innføring vil være høy. Kostnadene ved innføring av nye effektiviseringstiltak vil relativt være større for Sortland kommune alene, og vil stå overfor vanskeligere prioriteringer opp mot andre kostnadsområder i kommunal tjenesteproduksjon.

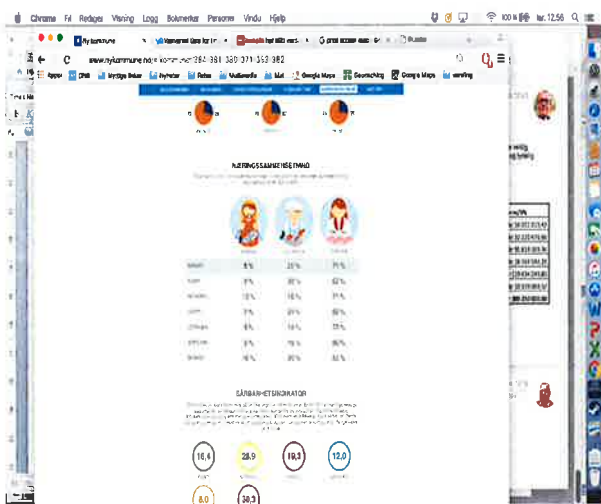
2. Myndighetsutøvelse

Sortland kommune utøver myndighetsutøvelse på mange områder. Det mest kjente er innenfor tekniske tjenester, der man utøver myndighet innen plan og bygningsloven, men også en rekke andre lover og forskrifter. Også på de øvrige fagområdene er det pålagt å utøve myndighetsutøvelse på vegne av det offentlige. Kommuneoverlege har bl.a. en tilsynsrolle knyttet til godkjenning av barnehager, skoler og helseinstitusjoner. Videre er det faglig tilsynsrollen innen skole og barnehagesektoren en del av kommunens myndighetsutøvelse. Hvilke særlover og forskrifter man utøver myndighetsutøvelse på er listet opp i kommunens delegasjonsreglement.

I hverdagen er det hele tiden spørsmål om å prioritere ressurser mellom myndighetsutøvelse

og øvrige oppgaver som tilligger administrasjonen. På mange av områdene som vi skal utøve myndighet på, er det avsatt små eller ingen ressurser til myndighetsutøvelsen, men inngår i de daglige prioriteringene. Dette innebærer at selv Sortland kommune – som største kommune i Vesterålen – er for liten til å utøve tilstrekkelig myndighetsutøvelse etter intensjon. Et større fagmiljø gjennom interkommunale samarbeidsløsninger eller ved en sammenslåing av funksjonene vil kunne styrke myndighetsutøvelsen.

3. Samfunnsutvikler

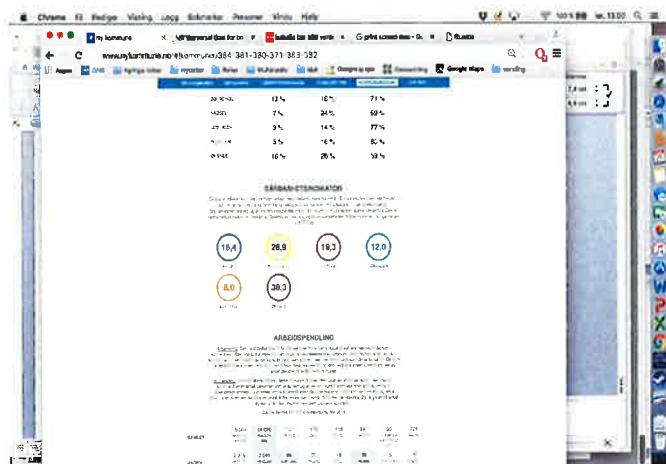

Figur 8 Næringsssammensetning

Sortland kommune er en vekstkommune, og har vært dette over mange år. Dette medfører et stort press på kommunens tjenester for å legge til rette for denne veksten. Sortland kommune har i januar 2016 registrert utbyggingsprosjekter innen forretning og plasskrevende varer for ca 30.000 m². De ulike planene er i ulike faser mht. prosjektering/realisering. Dersom bare 50% av de varslede utbyggingene blir gjennomført, er dette 100% mer enn hva handelsanalysen i byplanen indikerte for hele planperioden 2015 – 2027.

Disse utbyggingene medfører et stort press på utvikling av vei, vann og avløp, behandling av private reguleringsforslag og utarbeiding av utbyggingssavtaler som noen av oppgavene som følger med. Alle disse prosjektene har egne prosjektledere som arbeider inn mot Sortland kommune for å løpende avklare sitt prosjekt løpende. Dette medfører et stort arbeidspress på ansatte. Sortland kommune i de siste 10 årene vært på etterskudd mht. å legge forhold til rette for nye utbygginger. Kommunen har holdt tritt med private utbyggere gjennom kjøp av konsulent tjenester for å avhjelpe arbeidspresset. Samtidig må kommunen erkjenne at man ikke har vært tilstrekkelig framtidsrettet mht. å tilrettelegge ny infrastruktur, for å gjøre kommunen attraktiv som etableringskommune. Dette kommer godt fram gjennom alle de omsøkte prosjektene som ligger i kommunen, samt de omfattende investeringene innen vann og avløp.

Dette som en konsekvens av bl.a. vedtatt plan fra 2015 for vannforsyningen i Sortland kommune.

Figur 9 - Sårbarhetsanalyse SSB

SSB sin sårbarhetsindikator er positiv for Sortland. Den indikerer at vi er lite sårbar i forhold til de øvrige kommunene i Vesterålen. Sortland er en handelsby. Dersom det skjer større strukturelle endringer i handelskonsepter i Norge – må Sortland kommune være i forkant og legge til rette for disse nye handelskonseptene. Man må anse summen av handel som en form for hjørnesteinsbedrift, og man vil bli sårbar mht. framtidig sysselsetting dersom man i framtiden ikke kan tilby infrastruktur som nye konsepter etterspør.

Dette er kanskje den viktigste rollen som samfunnsutvikler som kommunen har. Sortland kommune har det overordnede planverket som skal ligge til grunn, men mangler kapasitet til å være i forkant for å gjøre kommunen enda mer attraktiv for nyetableringer. De nyetableringene og utvidelsene av eksisterende næringsliv, får også følgekonssekvenser ved at det blir et økt press på utbygging av boliger og formålsbygg som barnehager og skoler.

Kapasiteten til de tjenester som skal tilrettelegge for god samfunnsutvikling er i stor grad brukt på å betjene de løpende henvendelser, og det er igjen liten kapasitet til å legge til rette for ny infrastruktur i forkant av etableringer. En økning av kapasiteten på tilrettelegging for samfunnsutvikling vil måtte bli prioritert opp mot tjenesteleveranser på de øvrige områdene i kommunen. Som en av de mest kostnadseffektive kommuner i Norge, sier det seg selv at muligheten for ytterligere effektivisering innen alle tjenester med dagens struktur, er liten.

4. Demokratisk arena

Valgdeltakelsen på Sortland har de siste kommune og Stortingsvalg vært relativt lav.

Kommunevalg

1995	54,9%
1999	49,7%
2003	48,5%
2007	53,2%
2011	61,2%
2015	59,5%

Stortingsvalg

1993	69,5%
1997	68,0%
2001	64,3%
2005	71,7%
2009	57,5%
2013	72,6%

Når man ser på kommuner som har flere sentrum innad i kommunen, skaper dette et stort politisk engasjement. Sortland har i dag et dominerende sentrum. Dette kan være en av årsakene til at valgdeltakelsen i Sortland kommune i kommunevalgene er lav.

De politiske partiene pleier å gjennomføre egne eller gruppemøter før politiske møter. Ved en eventuell kommunesammenslåing, vil de geografiske avstandene gjøre det noe krevende å få organisert fysiske møter. Alternativt er det å benytte kommunenes videokonferanse utstyr, som bl.a. RKK har vært med på å finansiere opp i alle kommunene i Vesterålen.

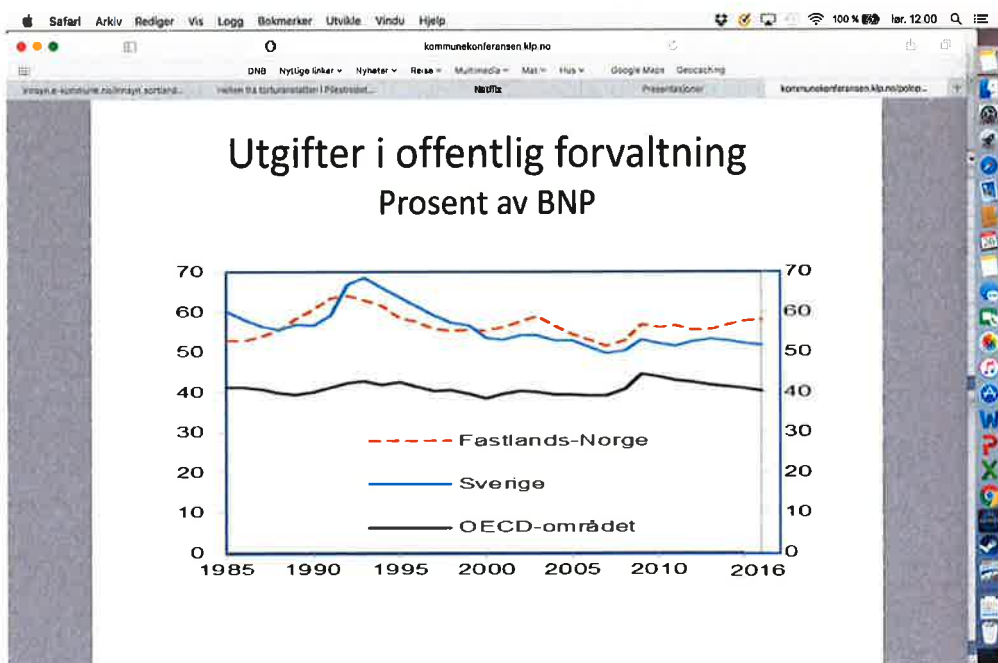
Dagens rådhus er noe den vanlige innbygger i liten grad besøker daglig. Bruken av rådhuset blant innbyggerne vil i fremtiden bli ytterligere redusert, etter hvert som automatisering av tjenester innføres i større grad enn i dag. Samtidig skal man ikke undervurdere den symbolske verdien et rådhus har for kommunen. Dette har vært en problemstilling tidlig i prosessene der kommuner har eller skal slå seg sammen, men blir mindre framtrepende i debatten, når man reelt diskuterer tjenenesteleveranser i en ny, sammenslått kommune.

5. Interkommunalt samarbeid

Sortland kommune er med på ulike ca 32 ulike interkommunale samarbeid, med ulik organisering etter kommuneloven. De aller fleste interkommunale samarbeid vi er med på, er med de øvrige kommunene i Vesterålen og Lødingen. Samarbeidet er positivt for å kunne få bedre kvalitet og/eller bedre ressursutnyttelse på de områdene man har inngått samarbeid på, ved at man får større faglige enheter ved å samarbeide. Interkommunale samarbeidsorganer endrer også den lokalpolitiske påvirkningen, ved at de ulike samarbeidsformene medfører at en delegerer mye av beslutningsprosessene til vertskommunen.

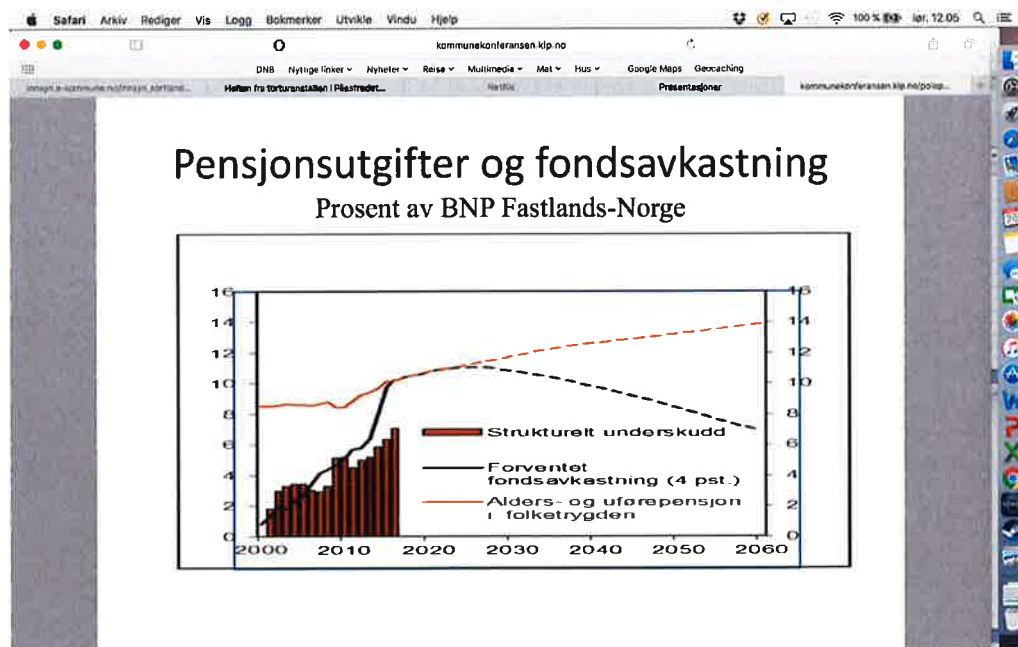
I de kollektive avtalene mellom kommunene som er med i samarbeidet, er det i hovedsak avtalt fordelingsnøkler på hvordan tjenesten skal finansieres opp. I stor grad viser flere av de interkommunale samarbeidsløsningene at det ikke er etablert gode nok beslutningsrutiner om budsjett og budsjettforankring. Dette kan innebære at kommunenes folkevalgte blir satt i en uheldig situasjon når budsjett legges fram for den enkelte kommune, og at eventuelle budsjettkorreksjoner ofte vil få konsekvenser for de øvrige kommunenes budsjettbehandling. I praksis innebærer dette at budsjettforslagene fra de interkommunale samarbeidsorganene i liten grad endres i budsjettbehandlingen til kommunen.

Økonomiske vurderinger

Figur 10 – Utgifter til offentlig forvaltning 1985 - 2016

De statlige utgiftene til offentlig sektor har siden 1985 økt fra litt over 50% av BNP til nesten 60%. Dette er motsatt utvikling i forhold til vårt naboland Sverige. Utgiftsveksten til offentlig sektor, kombinert med omlegging av inntekter til staten, der en mindre andel av inntektene kommer fra petroleums-aktivitet. Hvis man samtidig tar framskrivningene som ligger i pensjonsforpliktelser;

Figur 11 - Framtidige pensjonsforpliktelser (Statlige)

Som vi ser av figuren over, vil statens forpliktelser til alders- og uførepensjon i folketrygden øke jevnt ut over til 2060, samtidig som de forventede avkastningene fra fond vil avta. Dette innebærer at staten vil ha mindre midler fra "fondsavkastning" til å bruke til andre formål i samme periode, gitt at det ikke gjøres store strukturelle grep i offentlig sektor.

I høringsuttalelsen fra Sortland kommune 14. februar 2016 for det nye inntektssystemet for kommunene, er det gjort en beregning på en reduksjon i inntektsoverføringene fra staten med bakgrunn i nytt inntektssystem for kommunene, med ca. 7 800 000,-. I tillegg kommer en mulig reduksjon i skatteinngangen som en følge av det nye inntektssystemet. Reduksjonen i skatteinngangen har ikke vært mulig å beregne. Dersom man tar utgangspunkt i forutsetningene om at kommuner som frivillig ønsker å slå seg sammen, får beholde overføringene på samme nivå som 2016, vil det innebære store økonomiske konsekvenser for Sortland kommune. En framskrivning av inntektssvikten for 2017 i 15 år med en kalkulatorisk rente på 3,0 %, vil det innebære en inntektssvikt på ca. kr 120 000 000,-.

Ved en teoretisk sammenslåing av alle kommunene i Vesterålen og Lødingen, vil i en sammenslått kommune motta kr 55 000 000,- i engangsstøtte, samt kr 25 000 000,- pr. år i reformstøtte i 15 år, men en nedtrapping av støtten i de påfølgende 5 årene. Kommunereformen vil derfor kunne innebære følgende tabell mht. reformstøtte;

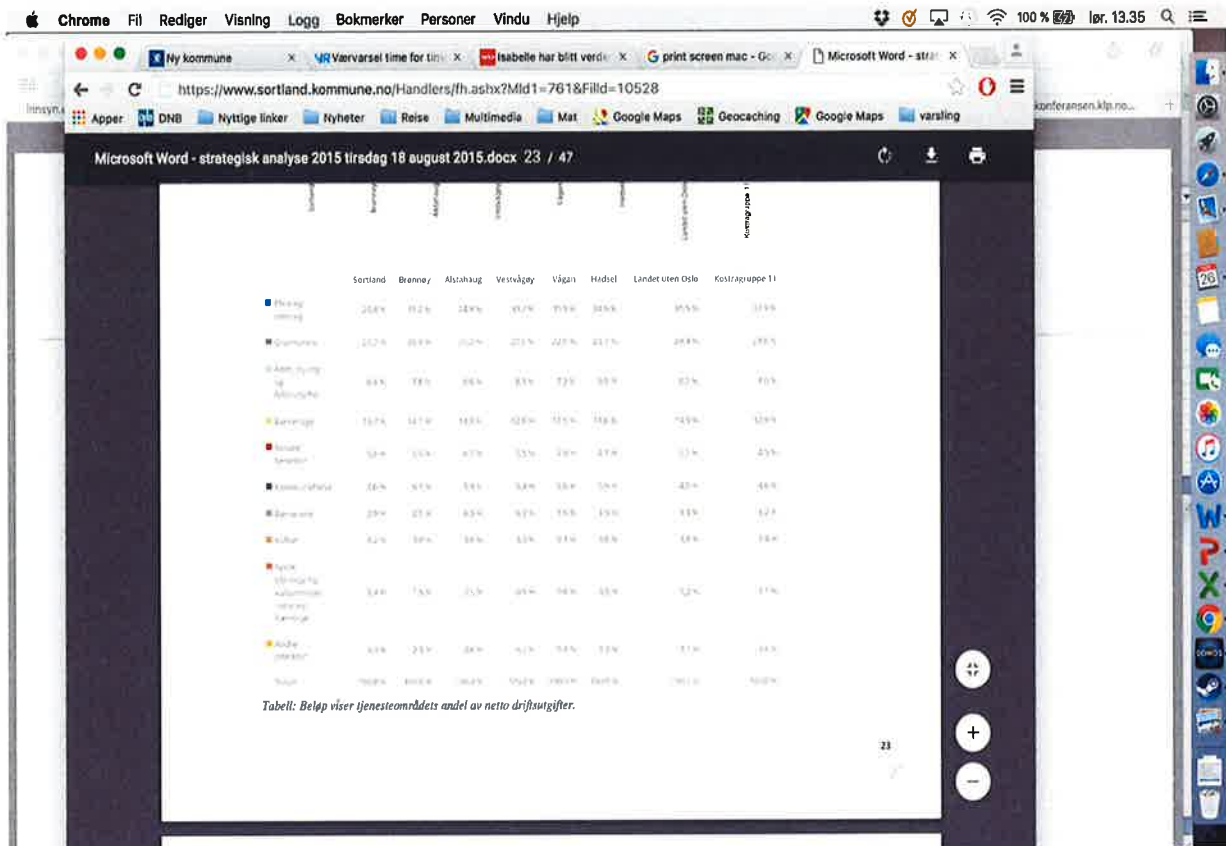
	Engangsstøtte	Befolkning	Andel %	Andel pr år	Andel 15 år (rente=3 %)
Andøy	kr 8 401 609,25	4993	15,28 %	3 818 913,30	kr 59 002 210,43
Bø	kr 4 445 634,22	2642	8,08 %	2 020 742,83	kr 31 220 476,66
Hadsel	kr 13 649 880,68	8112	24,82 %	6 204 491,22	kr 95 859 389,34
Lødingen	kr 3 782 659,24	2248	6,88 %	1 719 390,56	kr 26 564 584,23
Sortland	kr 17 043 841,40	10129	30,99 %	7 747 200,64	kr 119 694 249,83
Øksnes	kr 7 676 375,21	4562	13,96 %	3 489 261,46	kr 53 909 089,52
SUM	kr 55 000 000,00	32686	100,00	25 000 000,00	kr 386 250 000,00

En framskrivning av reformstøtten i 15 år med samme kalkulatoriske rente gir en merinntekt i 15 årsperioden på ca. kr 386 000 000,- for hele Vesterålen og Lødingen. Hvis man forutsetter at Sortland kommune vil motta støtte ut fra befolkningstall, vil Sortland kommune miste inntekter tilsvarende differansen mellom inntektssvikten med ny inntektsmodell opp mot reformstøtten, som tilsvarer en differanse på ca. 15 500 000,- pr. år og ca 240 000 000,- i den kommende 15 års perioden.

Hvordan det nye inntektssystemet vil virke inn på en sammenslått kommune i Vesterålen og Lødingen, er det ikke gjort beregning på. Samtidig ser vi at større kommuner, kommer bedre ut av ny inntektsmodell. Det er derfor naturlig å anta at dette vil være gjeldende for ny kommune i Vesterålen med ca. 32.000 innbyggere.

Kostnadene ved å slå sammen de 6 kommunene må ikke undervurderes. Det vil kreve innkjøp av ensartede saksbehandlingssystemer på alle områder i kommunen. Dette vil også følges opp av implementeringskostnader og avviklingskostnader på de datasystemer som man skal bort fra.

Sortland kommune drives i dag svært kostnadseffektivt, jf. kommunaldepartementets pressemelding av 26. januar 2016. Her trekkes Sortland kommune fram som et godt eksempel på kostnadseffektivitet, som er 14 % bedre enn landsgjennomsnittet. Dette indikerer også at Sortland kommune har vært flink til å hente ut effektiviseringsgevinster på dagens drift, og at det vil være mer krevende å hente ut mer effekt i framtiden. Dersom man forutsetter at kompetansen som ligger i organisasjonen til Sortland kommune og som også foreligger i de øvrige kommunene i Vesterålen og Lødingen, kan man forvente en drift etter 15 års reformstøtte kunne opprettholde en kostnadseffektivitet som er halvparten av Sortland kommune, med 7%. Det vil innebære at man etter reformstøtten har opparbeidet en kostnadseffektivitet som vil overstige summen av reformstøtte. BDO-rapporten gav et anslag på kostnadseffektiviseringen ved kommunesammenslåing på ca. 50 000 000,- kroner.

Figur 12 - Tjenestemånedets andel av netto driftsutgifter

Som tabellen over viser, har Sortland kommune en lavere andel som går til Pleie og omsorgssektoren enn landsgjennomsnittet. Gjennom framskrivninger av befolkningen, vet man at andelen som har behov for bistand innen denne sektoren vil øke i de neste 40 årene. Dette innebærer at man må få til en omfordeling av midler innenfor de rammene man har til rådighet. Når det ser ut til at nytt inntektssystem vil innebære reduserte overføringer til kommunen, vil omfordelingen mellom sektorene bli mer krevende – etter hvert som andel av den eldre befolkningen øker.

Man kan se på de økonomiske sidene av en kommunesammenslåing som å binde seg til en fastrente. Man vet hva man får i overskuelig framtid, men risikoen er at samfunnsutviklingen på Sortland innebærer at vi ville fått mer igjen for å gå inn på den nye inntektsmodellen. Administrativ blir det vurdert som lite sannsynlig at samfunnsutviklingen på Sortland utvikler seg så annerledes enn prognosene tilsier, at man går over til å få økte overføringer gjennom ny inntektsmodell. En eventuell sammenslåing vil for Sortland kommune kunne gi minimum 13 millioner mer til drift per år. Dette kan være utslagsgivende for å kunne opprettholde dagens strukturer på tjenestene i kommunen.

Personalmessige vurderinger

Det er vanskelig å fastslå hva de personalmessige konsekvensene vil være i et 0-alternativ opp mot en kommunesammenslåing. Alle framskrivninger av Sortland kommune sine tjenester, indikerer at man vil ha et fortsatt stort behov for arbeidskraft. Utfordringene vil være de økonomiske rammebetingelsene for kommunen, og om vi kan tilby et attraktivt fagmiljø. På mange områder vil vi kunne tilby et attraktivt fagmiljø, men vil stå overfor stor utfordringer med å kunne finansiere opp driften med dagens strukturer og driftsnivå. En kommunesammenslåing vil umiddelbart ha konsekvenser på toppledersiden i kommune, da man vil ha en overdekning av både rådmenn og kommunalsjefer. I tillegg vil det spesielt innen de administrative kan det være en overkapasitet. Denne overkapasiteten vil kunne bli tilpasset i løpet av tiden kommunen mottar reformstøtte, ved å effektivisere driften gjennom ensartede fagsystemer og gjennom økt bruk av automatisering.

VURDERING

Vi ser forslag til endringer i strukturer rundt oss. Harstad-regionen har en samarbeidsavtale, som det skal arbeides videre med. Om det blir en stor kommune av de 7 kommunene som har utarbeidet samarbeidsavtalen, vil dette påvirke styrkeforholdet i hele Midtre-Hålogaland. Dersom de ikke gjør en endelig avtale om sammenslåing, vil de prosessene som de har kjørt fram til samarbeidsavtalen, ha dannet grunnlaget for et tettere samarbeid på mange områder i framtiden. Dette vil sannsynligvis også påvirke styrkeforholdet i Midtre- Hålogaland.

Innledningsvis ble det raskt trukket opp når de to siste store endringene i kommunesammensetningen ble gjort. Disse ble trukket opp med stor vekt på infrastruktur. Siden 1967 har Vesterålen blitt knyttet sammen med bedre infrastruktur, ved hjelp av brubygging og utbedring av veinettet. Det foreligger planer om å knytte Vesterålen tettere sammen gjennom utbygging av Hålogalandsveien, fra Sortland til Evenes. Dette prosjektet, sammen med Hålogalandsbrua i Narvik, og Harstad-pakken, innebære at man i Midtre-Hålogaland vil være knyttet tettere sammen i framtiden gjennom bedre infrastruktur.

0 – alternativet vil innebære at Sortland kommune vil ha behov for å inngå flere og mer omfattende samarbeid med andre kommuner i framtiden, for å kunne tilby tilstrekkelig fagmiljø innen de fleste områder som vi i dag produserer tjenester innenfor. Hvis vi ser utviklingen av spisskompetanse kommunen har måtte bygge opp de siste 20 årene, er det omfattende. Det er ingen indikasjon på at utviklingen av ny spisskompetanse innen ulike fag vil bli mindre i de kommende 20 årene. Dette vil bli svært krevende for Sortland kommune å klare å holde tritt med krav til kompetanse i de relativt små fagmiljøene kommunen har. Dette vil gjøre det mer krevende i framtiden å kunne levere med høy kvalitet på alle tjenester som kommunen er lovpålagt å levere. Interkommunalt samarbeid på enkeltområdet kan være en løsning for å få sterke fagmiljøer, men det vil innebære mindre styring fra de respektive kommunestyrene.

De økonomiske rammevilkårene gjennom forslag til nytt inntektssystem til Sortland kommune, vil redusere handlingsrommet for kommunen. Det vil bli mindre til daglig drift, og man vil i mindre grad kunne prioritere kostnader til utviklingsprosjekter. Dette vil igjen gjøre at Sortland kommune vil få større utfordringer med å klare å være like utviklingsrettet som man har vært i

de siste 10 årene.

Avslutningsvis vil man administrativt ikke anbefale å gjennomføre en folkeavstemning om kommunereformen. Dette fordi det ikke foreligger reelle alternativer til 0-alternativet. Det vil derfor ikke kunne legges fram et reelt alternativ å stemme over i en folkeavstemning om kommunereformen.

FORSLAG TIL VEDTAK

1. Sortland kommune vil fortsatt levere tjenester til innbyggerne som egen kommune.
2. Det gjennomføres ikke folkeavstemning om kommunereformen.

Vedlegg:

1. BDO-rapporten
2. Kommunereformen – Nye oppgaver til større kommuner
3. Kommunereformrapport – sammendrag Vesterålen og Lødingen
4. NIVI-rapport om interkommunalt samarbeid

Journalposter i arkivsaken:

Videre arbeid med kommunereformen

Status for kommunereformarbeidet og videre prosess

Tilbakemelding på status-kommunereformen

Kommunal planstrategi og forholdet til kommunereformen

Informasjon om krav til utbetaling av midler til innbyggerinvolvering- kommunereform

Invitasjon til felles politisk møte om kommunereformen

Invitasjon til å delta i reformprosessen

Høring av lovframlegg om statleg godkjenning av kommunale låneopptak og leigeavtaler før iverksetjing av kommunereforma

Vedlegg:

BDO Advisory - Rapport 19. februar 2015 (L)(4052) (2)

Kommunereformen - nye oppgaver til større kommuner

NIVI-rapport 2014 Revidert status for interkommunalt samarbeid i Nordland

Kommunereformrapport

Veien mot en ny komm

Kommunereformen

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
059/16	Formannskapet	09.06.2016
026/16	Kommunestyret	16.06.2016

INNSTILLING

Rådmannen vil anbefale formannskapet å innstille følgende vedtak til kommunestyret:

1. En eventuell sammenslåing av kommuner i Vesterålen må være basert på frivillighet. De valg den enkelte kommune har tatt og vil ta i dette spørsmålet, må respekteres.
2. Kommunestyret stiller seg positivt til å justere kommunegrensene i henhold til det vedtak som fattes i Kvæfjord kommunestyre.
3. Kommunestyret i Sortland tar resultatene fra spørreundersøkelsen til orientering.
4. Kommunestyret i Sortland er positive til økt samarbeid med kommunene i Vesterålen.

09.06.2016 Formannskapet

Forslag fra Rødt, v/Christoffer Ellingsen:

"Endring av pkt. 2:

"Kommunestyret stiller seg positiv til å vurdere justering av kommunegrensene i henhold til vedtak som eventuelt fattes i Kvæfjord kommunestyre."

Forslag fra Høyre, v/Silvia Ovik:

Nytt pkt. 4

"Sortland kommune ønsker en sammenslåing m/de øvrige Vesteålskommunene til en Vesterålen kommune.

Pkt. 5

"Hvis ingen av de andre Vesterålskommunene vedtar likelydende, står Sortland kommune ufrivillig alene."

Votering:

Pkt. 1 i rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Ved alternativ votering mellom pkt. 2 i rådmannens innstilling og forslaget fra Rødt til pkt. 2, ble rådmannens innstilling pkt 2 . vedtatt med 8 mot 1 stemme.

Pkt. 3 i rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Ved alternativ votring mellom pkt. 4 i rådmannens innstilling og forslaget fra Høyre til pkt. 4, ble rådmannens innstilling til pkt 4 vedtatt med 5 mot 4 stemmer.

Forslaget fra Høyre til pkt. 5 ble vedtatt med 8 mot 1 stemme.

FS- 059/16 Vedtak:

1. En eventuell sammenslåing av kommuner i Vesterålen må være basert på frivillighet. De valg den enkelte kommune har tatt og vil ta i dette spørsmålet, må respekteres.
2. Kommunestyret stiller seg positivt til å justere kommunegrensene i henhold til det vedtak som fattes i Kvæfjord kommunestyre.
3. Kommunestyret i Sortland tar resultatene fra spørreundersøkelsen til orientering.
4. Kommunestyret i Sortland er positive til økt samarbeid med kommunene i Vesterålen.
5. Hvis ingen av de andre Vesterålskommunene vedtar likelydende, står Sortland kommune ufrivillig alene.

Forslag fra Ap, Rødt, Sp og SV, Oddmund Enoksen:

"

1. Kommunestyret konstaterer at ingen av de kommuner som det kunne ha vært aktuelt å slå seg sammen med i Vesterålen, ønsker å slå seg sammen med Sortland. Kommunestyret tar dette til etterretning.
2. Kommunestyret vedtar at Sortland skal bestå som egen kommune og går imot sammenslåing med andre kommuner.
3. Kommunestyret er positiv til å justere kommunegrensa mellom Sortland og Kvæfjord (Indre Gullesfjord) dersom Kvæfjord kommune skulle ønske ei slik justering.
4. Ei eventuell sammenslåing av kommuner må være basert på frivillighet. Det valg den enkelte kommune tar, må respekteres. Kommunestyret forutsetter at verken fylkesmannen, regjeringa eller Stortinget vil prøve å overstyre de valg som kommunene tar i spørsmålet om kommunesammenslåing.
5. Kommunestyret er innstilt på å fortsette og styrke det regionale samarbeidet med de andre kommunene i Vesterålen og med Lødingen gjennom Vesterålen regionråd. "

Forslag fra Høyre, v/Beate Bø Nilsen:

Nytt pkt. 4

"Sortland kommune ønsker en sammenslåing m/de øvrige Vesteålskommunene til en Vesterålen kommune.

Pkt. 5

"Hvis ingen av de andre Vesterålskommunene vedtar likelydende, står Sortland kommune ufrivillig alene."

Formannskapetets innstilling falt enstemmig.

Ved alternativ votering mellom forslaget fra Ap, Rødt, Sp og SV (posisjonen) og forslaget fra Høyre, ble forslaget fra posisjonen vedtatt med 14 mot 13 stemmer.

Forslaget fra Høyre falt med 14 mot 13 stemmer

KS- 026/16 Vedtak:

1. Kommunestyret konstaterer at ingen av de kommuner som det kunne ha vært aktuelt å slå seg sammen med i Vesterålen, ønsker å slå seg sammen med Sortland. Kommunestyret tar dette til etterretning.
2. Kommunestyret vedtar at Sortland skal bestå som egen kommune og går imot

- sammenslåing med andre kommuner.
3. Kommunestyret er positiv til å justere kommunegrensa mellom Sortland og Kvæfjord (Indre Gullsfjord) dersom Kvæfjord kommune skulle ønske ei slik justering.
 4. Ei eventuell sammenslåing av kommuner må være basert på frivillighet. Det valg den enkelte kommune tar, må respekteres. Kommunestyret forutsetter at verken fylkesmannen, regjeringa eller Stortinget vil prøve å overstyre de valg som kommunene tar i spørsmålet om kommunesammenslåing.
 5. Kommunestyret er innstilt på å fortsette og styrke det regionale samarbeidet med de andre kommunene i Vesterålen og med Lødingen gjennom Vesterålen regionråd.

KORT BESKRIVELSE AV SAKEN

Sortland kommunestyre hadde 21.4.2016 sak om kommunereform oppe til politisk behandling, jfr sak 020/16. Følgende vedtak ble besluttet:

1. En eventuell sammenslåing av kommuner i Vesterålen må være basert på frivillighet. De valg den enkelte kommune har tatt og vil ta i dette spørsmålet, må respekteres. Sortland kommune vil utføre samtaler med omkringliggende kommuner i regionen for å søke alternative muligheter for kommunesammenslåing.
2. Kommunestyret finner utfra denne situasjonen ikke grunn til å holde folkeavstemning.
3. Kommunestyret tar utredning av 0-alternativet til etterretning.
4. Det holdes et folkemøte 28. april med fylkesmannen tilstede.
5. Sluttbehandling av kommunereformen vil bli foretatt i kommunestyrets møte den 16. juni 2016.
6. Det skal gjennomføres innbyggerundersøkelser i regi av Opinionen før

Kommunestyremøte i juni -16. I etterkant av kommunestyremøtet har Sortland kommune utført punkt 4, folkemøte og punkt 6 innbyggerundersøkelse. Folkemøtet ble gjennomført 28.4, med ca 50 fremmøtte deltakere. Innbyggerundersøkelsen er også gjennomført i henhold til bestillingen, jfr., sak 14/623.

Rådmannen skal være varsom med å tolke om det fremkom noen nye standpunkter som har rokket vesentlig ved de vurderingene som tidligere er gjort med hensyn til spørsmålet om «kommunesammenslåing eller ikke».

I forhold til alternative muligheter til sammenslåinger har også Kvæfjord kommune gjennomført folkeavstemning i Gullsfjord (grensejustering). Her viser resultatene at 65 % fortsatt ønsker å være en del av Kvæfjord, ca. 27 % ønsker å være en del av Sortland og ca. 7 % Kvæfjord kommune har saken til behandling i kommunestyret 21.6.2016.

I Sortland er innbyggerne i kommunen gitt mulighet til å gi råd i form av en spørreundersøkelse. Undersøkelsen viser at ca halvparten av innbyggerne ønsker en sammenslåing, av alle vesterålskommunene. Blant utvalgets (1001 spurte) er de delt på midten om Sortland skal bestå som egen kommune eller ikke. Grovt oppsummert ønsker ikke de yngste en sammenslåing, mens de over 30 år ønsker dette. Denne fordelingen er også kjønnsdelt, da flertallet av de som ønsker sammenslåing er menn.

Journalposter i arkivsaken:

Kommunereformen fram til endelig vedtak i kommunene

Videre arbeid med kommunereformen

Status for kommunereformarbeidet og videre prosess

Tilbakemelding på status-kommunereformen

Kommunal planstrategi og forholdet til kommunereformen

Informasjon om krav til utbetaling av midler til innbyggerinvolvering- kommunereform

Invitasjon til felles politisk møte om kommunereformen

Invitasjon til å delta i reformprosessen

Høyring av lovframlegg om statleg godkjenning av kommunale låneopptak og leigeavtaler før iverksetjing av kommunereforma

Vedlegg:

Kommunereform

BDO Advisory - Rapport 19. februar 2015 (L)(4052) (2)

Kommunereformen - nye oppgaver til større kommuner

NIVI-rapport 2014 Revidert status for interkommunalt samarbeid i Nordland

Kommunereformrapport

Veien mot en ny komm

KOMMUNEREFORMEN

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
013/15	Kommunestyret	16.04.2015
047/15	Formannskapet	16.04.2015

INNSTILLING/VEDTAK

1. Det nedsettes en forhandlingsgruppe bestående av ordfører, 2 fra posisjonen og 2 fra opposisjonen. Rådmann er sekretær for gruppen
2. I prosessen/forhandlinger legges følgende prinsipper til grunn:
 - a. Ivaretagelse av likeverdighet mellom kommunene
 - b. Ivaretagelse av kulturforståelse og utvikling (organisasjonskultur og by/bygdekultur)
 - c. Ivaretagelse av nærdemokrati, lokale kommunale tjenester og service til innbyggerne
 - d. Ivaretagelse av kommunale arbeidstageres rettigheter
 - e. Gjeldende planverk i kommunene skal gjelde som kommunedelplaner inntil nytt felles planverk er vedtatt
3. Forhandlingsutvalget gis med utgangspunkt i pkt. 2 i mandat til å;
 - a. Utrede på overordnet nivå, kortfattet kunnskapsinnhenting (fakta grunnlag), utfordringer, muligheter, strukturelle og kulturelle alternative løsninger ved å slå sammen Hadsel, Sortland, Øksnes, Bø, Andøy og Lødingen.
 - b. Utrede samhandlingsregler og overgangsordninger.
4. Rådmannen utarbeider fakta grunnlag i samarbeid med rådmennene i de øvrige kommunene som bygger videre på BDO rapporten. Fakta grunnlaget skal sammenstille kommunene på tjenesteproduksjon m.m.
5. Rådmannen organiserer folkemøte i mai/juni 2015 for å orientere innbyggere om prosessen
6. Skisse til framdriftsplan tas til orientering og sendes over til planutvalget for konkretisering. Planutvalget er styringsgruppe for prosjektet.

7. Planutvalget og kommunestyret skal bli løpende orientert om prosessen

16.04.2015 FORMANNSKAPET

FS-047/15

BEHANDLING I MØTE

Forslag fra SV, v/Trygve Lampe:

«

1. Kommunestyret i Sortland kan ikke se at det er grunnlag for å fortsette utredningsarbeidet om kommunesammenslåing i Vesterålen og gir derfor ikke sin tilslutning til rådmannens foreslåtte planprosess.
2. Alle Vesterålskommunene har gode forutsetninger for å kunne bestå som egne kommuner også i framtida. Ingen av kommunene har et så lavt folketall at det i seg selv taler for sammenslåing med andre kommuner. De mulige fordeler som vil kunne oppnås ved en sammenslåing, oppveier på ingen måte de åpenbare ulemper som vil oppstå ved oppretting av en sentralisert storkommune i Vesterålen.
3. Ei kommunesammenslåing må være basert på frivillighet og ikke på tvang. Regjeringas kommunereform har klare preg av å være en tvangsform som skal tres nedover hodene på kommunene. Et slikt løp vil ikke kommunestyret i Sortland være med på.
4. Vesterålen har tidligere vært et fyrtårn for et vellykket regionalt samarbeid, ikke minst på kultursektoren. De siste åra har dette samarbeidet haltet. Dette skyldes delvis dårlig kommuneøkonomi. Men det er ikke tvil om at regjeringas kommunereform også har hatt negativ innvirkning på det regionale samarbeidet.

Første og beste skritt for å bedre det regionale samarbeidet, vil være å legge bort alle planer om en storkommune i Vesterålen.»

Forslag fra AP, Høyre og FRP:

«

1. Uavhengig av hva som skjer i de andre Vesterålskommunene, vedtar Sortland kommune å ha en intern prosess, for å avklare utfordringer og muligheter knyttet til kommunereformen.
2. Utgangspunktet for sammenslåinger må være frivillighet.
3. Det vil ikke være hensiktsmessig å starte en stor utredningsprosess knyttet til en sammenslåing av alle kommuner i Vesterålen på det nåværende tidspunkt. Dersom det kommer konkrete henvendelser fra andre kommuner, skal Sortland kommune være imøtekommende.
4. Det er viktig at en intern prosess i kommunen også innebærer involvering fra kommunens innbyggere. Vi vil vurdere ulike måter for gjennomføring av dialogen med innbyggerne.
5. Ut fra en gjensidig respekt må det interkommunale samarbeidet i regionen vurderes, som et mulig alternativ til sammenslåing.»

Dersom det kommer henvendelse fra en eller flere andre kommuner skal følgende være ramme for arbeidet:

1. Det nedsettes en forhandlingsgruppe bestående av ordfører, 2 fra posisjonen og 2 fra opposisjonen. Rådmann er sekretær for gruppen

2. I prosessen/forhandlinger legges følgende prinsipper til grunn:
 - a. Ivaretagelse av likeverdighet mellom kommunene
 - b. Ivaretagelse av kulturforståelse og utvikling (organisasjonskultur og by/bygdekultur)
 - c. Ivaretagelse av nærdemokrati, lokale kommunale tjenester og service til innbyggerne
 - d. Ivaretagelse av kommunale arbeidstagers rettigheter
 - e. Gjeldende planverk i kommunene skal gjelde som kommunedelplaner inntil nytt felles planverk er vedtatt
3. Forhandlingsutvalget gis med utgangspunkt i pkt. 2 i mandat til å:
 - a. Utrede på overordnet nivå, kortfattet kunnskapsinnhenting (fakta grunnlag), utfordringer, muligheter, strukturelle og kulturelle alternative løsninger ved å slå sammen Hadsel, Sortland, Øksnes, Bø, Andøy og Lødingen.
 - b. Utrede samhandlingsregler og overgangsordninger.
4. Rådmannen utarbeider faktagrunnlag i samarbeid med rådmennene i de øvrige kommunene som bygger videre på BDO rapporten. Faktagrunnlaget skal sammenstille kommunene på tjenesteproduksjon m.m.
5. Rådmannen organiserer folkemøte i mai/juni 2015 for å orientere innbyggere om prosessen
6. Skisse til framdriftsplan tas til orientering og sendes over til planutvalget for konkretisering. Planutvalget er styringsgruppe for prosjektet.
7. Planutvalget og kommunestyret skal bli løpende orientert om prosessen

Rådmannens innstilling falt enstemmig.

Forslaget fra SV falt mot 1 stemme.

Forslaget fra AP, Høyre og FRP ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK:

1. Uavhengig av hva som skjer i de andre Vesterålskommunene, vedtar Sortland kommune å ha en intern prosess, for å avklare utfordringer og muligheter knyttet til kommunereformen.
2. Utgangspunktet for sammenslåinger må være frivillighet.
3. Det vil ikke være hensiktsmessig å starte en stor utredningsprosess knyttet til en sammenslåing av alle kommuner i Vesterålen på det nåværende tidspunkt. Dersom det kommer konkrete henvendelser fra andre kommuner, skal Sortland kommune være imøtekommende.
4. Det er viktig at en intern prosess i kommunen også innebærer involvering fra kommunens innbyggere. Vi vil vurdere ulike måter for gjennomføring av dialogen med innbyggerne.
5. Ut fra en gjensidig respekt må det interkommunale samarbeidet i regionen vurderes, som et mulig alternativ til sammenslåing.»

Dersom det kommer henvendelse fra en eller flere andre kommuner skal følgende være ramme for arbeidet:

1. Det nedsettes en forhandlingsgruppe bestående av ordfører, 2 fra posisjonen og 2 fra opposisjonen. Rådmann er sekretær for gruppen
2. I prosessen/forhandlinger legges følgende prinsipper til grunn:
 - a. Ivaretagelse av likeverdighet mellom kommunene
 - b. Ivaretagelse av kulturforståelse og utvikling (organisasjonskultur og by/bygdekultur)
 - c. Ivaretagelse av nærdemokrati, lokale kommunale tjenester og service til innbyggerne
 - d. Ivaretagelse av kommunale arbeidstageres rettigheter
 - e. Gjeldende planverk i kommunene skal gjelde som kommunedelplaner inntil nytt felles planverk er vedtatt
3. Forhandlingsutvalget gis med utgangspunkt i pkt. 2 i mandat til å;
 - a. Utrede på overordnet nivå, kortfattet kunnskapsinnhenting (fakta grunnlag), utfordringer, muligheter, strukturelle og kulturelle alternative løsninger ved å slå sammen Hadsel, Sortland, Øksnes, Bø, Andøy og Lødingen.
 - b. Utrede samhandlingsregler og overgangsordninger.
4. Rådmannen utarbeider fakta grunnlag i samarbeid med rådmennene i de øvrige kommunene som bygger videre på BDO rapporten. Fakta grunnlaget skal sammenstille kommunene på tjenesteproduksjon m.m.
5. Rådmannen organiserer folkemøte i mai/juni 2015 for å orientere innbyggere om prosessen
6. Skisse til framdriftsplan tas til orientering og sendes over til planutvalget for konkretisering. Planutvalget er styringsgruppe for prosjektet.
7. Planutvalget og kommunestyret skal bli løpende orientert om prosessen

16.04.2015 KOMMUNESTYRET

KS-013/15

BEHANDLING I MØTE

Rådmann Rolf M. Lossius orienterte om kommunereformen og nye oppgaver til større kommuner.

Forslag fra Rødt, v/Christoffer Ellingsen:

Som alternativt forslag til innstilling:

«

1. Sortland kommune har de kvaliteter, muligheter og størrelse som er tilstrekkelig for å møte de utfordringene kommunene stilles overfor i overskuelig framtid.
2. Dersom det er kommuner som vurderer å slå seg sammen med Sortland, skal Sortland kommune være imøtekommende og gå i drøftinger.
3. Før det eventuelt skal tas opp til vedtak om Sortland skal slå seg sammen med annen/andre kommune(r), skal det avholdes folkeavstemning om tema.
4. Det gjennomføres et folkemøte i Sortland i mai/juni 2015 med utgangspunkt i dette vedtaket og andre forhold knyttet til regjeringas opplegg til kommunereform.
5. Kommunestyret holdes løpende orientert om utviklinga i saka.
6. Sortland kommune legger opp til å fornye det interkommunale samarbeidet og skal avklare nærmere egne holdninger til hvordan dette skal gjennomføres.»

Ved alternativ votering mellom formannskapets innstilling og forslaget fra Rødt, ble formannskapets innstilling vedtatt mot 4 stemmer.

VEDTAK:

1. Uavhengig av hva som skjer i de andre Vesterålskommunene, vedtar Sortland kommune å ha en intern prosess, for å avklare utfordringer og muligheter knyttet til kommunereformen.
2. Utgangspunktet for sammenslåinger må være frivillighet.
3. Det vil ikke være hensiktsmessig å starte en stor utredningsprosess knyttet til en sammenslåing av alle kommuner i Vesterålen på det nåværende tidspunkt. Dersom det kommer konkrete henvendelser fra andre kommuner, skal Sortland kommune være imøtekommende.
4. Det er viktig at en intern prosess i kommunen også innebærer involvering fra kommunens innbyggere. Vi vil vurdere ulike måter for gjennomføring av dialogen med innbyggerne.
5. Ut fra en gjensidig respekt må det interkommunale samarbeidet i regionen vurderes, som et mulig alternativ til sammenslåing.»

Dersom det kommer henvendelse fra en eller flere andre kommuner skal følgende være ramme for arbeidet:

1. Det nedsettes en forhandlingsgruppe bestående av ordfører, 2 fra posisjonen og 2 fra opposisjonen. Rådmann er sekretær for gruppen
2. I prosessen/forhandlinger legges følgende prinsipper til grunn:
 - a. Ivaretagelse av likeverdighet mellom kommunene
 - b. Ivaretagelse av kulturforståelse og utvikling (organisasjonskultur og by/bygdekultur)
 - c. Ivaretagelse av nærdemokrati, lokale kommunale tjenester og service til innbyggerne
 - d. Ivaretagelse av kommunale arbeidstagers rettigheter
 - e. Gjeldende planverk i kommunene skal gjelde som kommunedelplaner inntil nytt felles planverk er vedtatt
3. Forhandlingsutvalget gis med utgangspunkt i pkt. 2 i mandat til å;
 - a. Utrede på overordnet nivå, kortfattet kunnskapsinnhenting (faktagrunnlag), utfordringer, muligheter, strukturelle og kulturelle alternative løsninger ved å slå sammen Hadsel, Sortland, Øksnes, Bø, Andøy og Lødingen.
 - b. Utrede samhandlingsregler og overgangsordninger.

4. Rådmannen utarbeider faktagrunnlag i samarbeid med rådmennene i de øvrige kommunene som bygger videre på BDO rapporten. Faktagrunnlaget skal sammenstille kommunene på tjenesteproduksjon m.m.
5. Rådmannen organiserer folkemøte i mai/juni 2015 for å orientere innbyggere om prosessen
6. Skisse til framdriftsplan tas til orientering og sendes over til planutvalget for konkretisering. Planutvalget er styringsgruppe for prosjektet.
7. Planutvalget og kommunestyret skal bli løpende orientert om prosessen

Vedlegg

08.04.2015 224664 utarbeidelse_av_intensjonsplan
08.04.2015 224668 veien_mot_en_ny_kommune
08.04.2015 224666 BDO Advisory - Rapport 19. februar 2015 (L)(4052) (2)

KORT BESKRIVELSE AV SAKEN

I sak 030/13 fattet kommunestyret følgende vedtak;

VEDTAK:

Kommunestyret i Sortland gir sin tilslutning til deltakelse i en regional faktabasert utredning som skal beskrive fordeler og ulemper ved en eventuell kommunesammenslåing i Vesterålen. Utredningen skal også vurdere fordeler og ulemper sett i forhold til alternative samarbeidsformer.

Dette vedtaket ble fattet med bakgrunn i Vesterålen regionråd sitt vedtak på årsmøtet. Som en oppfølging av dette vedtaket, bestilte regionrådssekretariatet en utredning fra BDO. Denne rapporten var ferdig 20. februar 2015, og ble presentert på Hurtigrutens hus samme dag. Rapporten «Utredning kommunestruktur Vesterålen» tar for seg utviklingstrekkene for alle kommunene i Vesterålen, og anbefaler kommunesammenslåing framfor å gå videre med ytterligere interkommunalt samarbeid.

Stortinget har sluttet seg til følgende overordnede mål for reformen som vil være førende for kommunens arbeid:

- Gode og likeverdig tjenester til innbyggerne
- Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
- Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner
- Styrket lokaldemokrati

FAKTA I SAKEN

Rapporten trekker ikke opp konkrete forslag knyttet til kommunesammenslåing. I Fylkesmannens hefte «Veien mot en ny kommune – Veileder for utredning og prosess», foreslås det hvordan en kommune kan få et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag for å ta stilling til kommunereformens intensjoner. Ekspertutvalget for kommunereformen har satt opp ti kriterier for kommunene – som alle kommuner må vurdere:

1. Tilstrekkelig kapasitet
2. Relevant kompetanse

3. Tilstrekkelig distanse
4. Effektiv tjenesteproduksjon
5. Økonomisk soliditet
6. Valgfrihet
7. Funksjonelle samfunnsutviklingsområder
8. Høy politisk deltakelse
9. Lokal politisk styring
10. Lokal identitet

Disse vurderingene må gjøres for den enkelte kommune, og det må gjøres i forholdt til de kommunene man eventuelt ønsker å slå seg sammen med. Disse vurderingene må ligge til grunn, før saken legges fram for kommunestyret våren 2016.

Kravet fra departementet til kommuner som ønsker å slå seg sammen er at det fattes to vedtak:

1. Vedtak om at kommunene ønsker å slå seg sammen.

Et slikt vedtak kan være relativt kortfattet, men må være klart og tydelig på at kommunene ønsker å slå seg sammen.

Etter at kommunene har fattet vedtak om at de ønsker å slå seg sammen, skal fylkesmannen i samråd med departementet, kalle inn til felles kommunestyremøte. Det fremgår av inndelingslova § 25 hvilke punkter som **skal** drøftes på fellesmøtet:

- a) forslag til navn på den nye kommunen eller det nye fylket
- b) antall medlemmer i det nye kommunestyret eller fylkestinget
- c) kriterier for sammensetning av og funksjoner til fellesnemnd etter § 26 i denne loven
- d) valg av revisor for virksomheten i fellesnemnden
- e) oppretting av eventuelle andre fellesorgan for å sikre gjennomføringen av sammenslåingen.

2. Etter at punktene i § 25, og eventuelt andre spørsmål er diskutert i fellesmøte, skal de enkelte kommunestyrene stadfeste enigheten i nye kommunestyrevedtak.

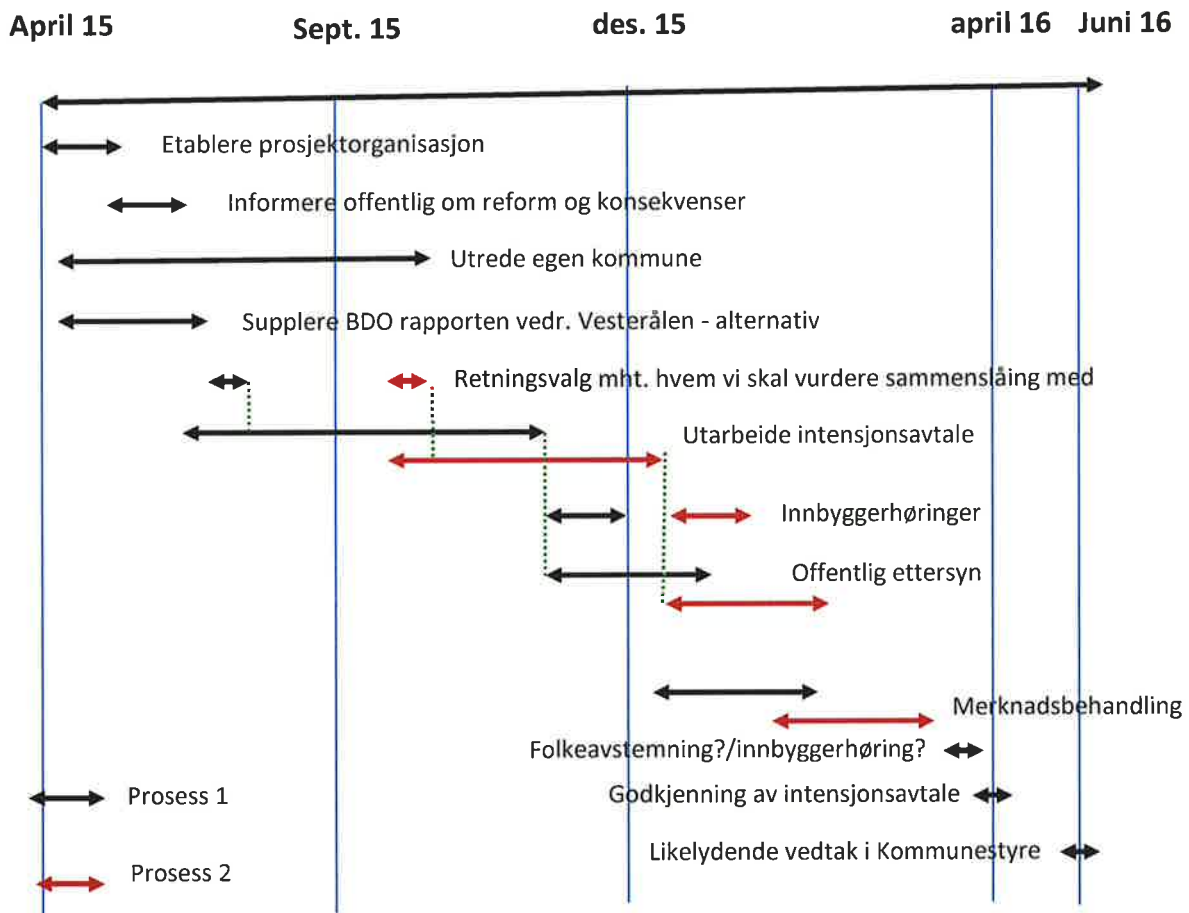
Disse vedtakene vil være grunnlaget for en statlig beslutning om sammenslåing.

Dersom kommunen ikke ønsker å slå seg sammen med andre kommuner, er det tilstrekkelig å fatt et negativt vedtak. For å kunne fatte et vedtak i denne saken, vil det være behov for et omfattende utredningsarbeid som videreføres med utgangspunkt i BDO sin rapport. Det er anbefalt å utarbeide en intensjonsplan for de kommunene som vurderer å slå seg sammen. Denne intensjonsplanen vil være konkret på alle områder som det vil være knyttet utfordringer til. Intensjonsplanen må ta for seg de 10 punktene som er listet opp i veilederen, og bør i tillegg inneholde bl.a. det nye navnet på kommunen, kommunesenter, politisk organisering, administrativ organisering, lokal identitet m.m. For at man skal kunne ta en beslutning knyttet til kommunereformen, bør saksfremlegget inneholde et forslag til hvordan

den nye kommunen skal styres, og målsettingen med den nye kommunen. Det bør derfor utarbeides en framdriftsplan for dette arbeidet, som følger metodikken til en kommunedelplan. Det vil innebære at det legges opp til en periode med saksutredning, videre blir det lagt ut til offentlig høring, der bl.a. folkemøter bør være en viktig aktivitet. Når den offentlige høringen er gjennomført, blir merknadene behandlet inn i intensjonsavtalen. Når intensjonsavtalen er ferdig saksbehandlet, er det kommunestyret som tar stilling til om man skal gå inn for den eller ikke. Da blir kravet fra departementet om et vedtak om å slå seg sammen, ivare tatt.

Forslag til planprosess

For å kunne gjøre en vurdering av planprosessen, må man se på de fristene som gjelder. Juni 2016 skal kommuner som ønsker å slå seg sammen med en eller flere kommuner, fatte likelydende vedtak i sine kommunestyrer. For å kunne fatte et slik vedtak, bør man ha utarbeidet en felles forståelse for hva en felles kommune skal inneholde og hvordan den skal styres. Der kommuner er kommet langt i et slikt arbeide, har de benyttet en intensjonsavtale. Denne intensjonsavtalen avklarer navnt, rådhus, servicenivå, avgiftsnivå m.m. Dette dokumentet er det mest krevende, og det forutsetter at det er politisk ledelse som forhandler om dette med de andre kommunene.

Illustrasjonen skal vise hvordan prosessen kan forløpe i en tidslinje. Prosess 1 er tidsforløpet hvis man får en enighet med en eller flere kommuner om å ha en felles prosess, før sommeren. Dersom man ikke får en avklaring på hvem man skal lage intensjonsavtale med, før etter

sommeren, vil man få mye knappere tid til å kunne gjennomføre en prosess som får fram en bredden i muligheter og ulemper ved en eventuell kommunesammenslåing. Det anbefales ikke å åpne opp for å ta inn nye kommuner, sent i prosessen, da dette erfaringsmessig medfører at man må starte tilnærmet på nytt i å utarbeide en intensjonsavtale.

Tidslinjen viser også at det bør planlegges ett eller flere folkemøter, knyttet til reformen, våren 2015. Dette for å informere innbyggere om prosessen, og samtidig være åpne for forhold man skal ta med seg inn i prosessen.

I tidslinjen er det satt opp mulighet for en folkeavstemning i etterkant av offentlig ettersyn og merknadsbehandlingen. Dette for å kunne spørre innbyggerne om råd, knyttet til en mest mulig fremforhandlet intensjonsavtale. Da vil innbyggerne kunne ta stilling til alle fakta og forhandlingsresultatet.

Forhandlingsgruppen vil være den politiske gruppen som skal forhandle om en intensjonsavtale med de øvrige kommunene. I andre regioner, gjennomføres det møter hver 2 – 3 uke med forhandlingsgruppene. Dette arbeidet vil være tidkrevende, og man bør derfor være forberedt på å sette av rikelig med tid til prosessen. Rådmannen vil være sekretær for gruppen.

Utredningsgruppen som skal bearbeide BDO rapporten, og få fram de lokale lik- og ulikheter, bør bestå av rådmennene eller den de velger fra sin administrasjon. Videre bør utredningsgruppen ha minst en 100% prosjektleder som koordinerer og driver utredningen framover. Denne prosjektlederen vil også kunne være tilretteleggeren for forhandlingsgruppene. Knyttet til utredningsgruppen, vil det være behov for at det etableres en rekke arbeidsgruppen. Antall arbeidsgrupper og sammensetningen til disse, vil vi kunne få hjelp til å etablere gjennom veiledingsstøtten fra Fylkesmannen i Nordland. Avklaringer som må framgå i en intensjonsplan er kommunesenter, skole-, helse og omsorgsstruktur, inkl. døgnbemannede tjenester. Den må også ta for seg hvor de ulike fagadministrasjonene skal plasseres, og hvor lenge strukturen som blir foreslått, skal bli stående inn i en evt. ny kommune. Rapportering til planutvalget om framdrift bør være fast på sakslisten etter at prosjektet er etablert.

ØKONOMISKE VURDERINGER

Omfanget av prosjektet er ennå ikke klart. Etter etablering, bør det utarbeides et forslag til budsjett som behandles politisk.

PERSONALMESSIGE VURDERINGER

Utredningsarbeidet vil kreve mye fra organisasjonen, og det kan gå på bekostning av fremdriften i andre saker. Dersom utredning i samarbeid med andre kommuner blir valgt, vil dette bli rapportert ihht. rapporteringsrutiner.

RÅDMANNENS VURDERING

Det er et omfattende arbeid som må igangsettes for å kunne gjøre en forsvarlig saksbehandling i denne saken. Fylkesmannen i Nordland påpekte i møtet 20. februar, at Vesterålen er en av de regionene i Nordland som har lengst vei igjen i kommunereformen.

Dersom Sortland kommune ikke ønsker å vurdere mulighetene og ulempene ved en sammenslåing med andre kommuner i Vesterålen, anbefaler rådmannen at man ikke går inn for planprosessen som er foreslått. Ved å gå inn for planprosessen, igangsetter man et større arbeide, som vil påvirke organisasjonen med hensyn til kapasitet. Et likt planprogram for den felles prosessen, må vedtas i de kommunene som skal delta i fellesutredningen. Rådmennene i regionen har allerede pratet sammen om prosessene, og er forberedt på å øke møtetyppigheten. Dette forutsetter at man har den nødvendige politiske forankring i den enkelte kommune.

KONKLUSJON

Planprogrammet vedtas, og det opprettes en forhandlingsgruppe som har som oppgave å framforhandle en intensjonsavtale med andre kommuner.

Vedlegg:

- Veien mot en ny kommune
- Utarbeidelse av intensjonsplan
- Utredning kommunestruktur Vesterålen (BDO – rapport)